

Uchwała Nr 20/IV/2024
Rady Gminy Staroźreby
z dnia 11 lipca 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2034”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.) w zw. z art. 16b oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2034 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Staroźreby.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

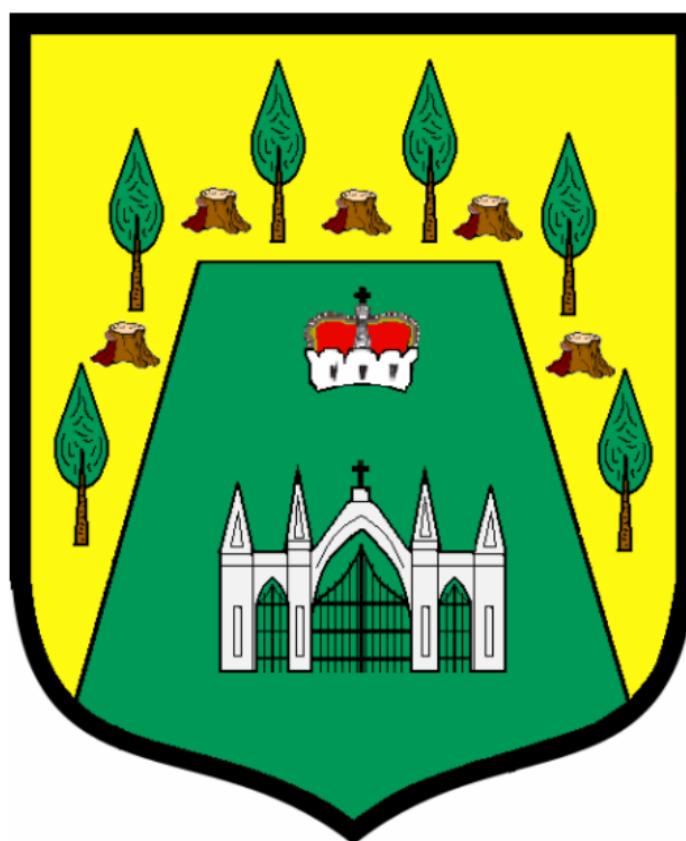
UZASADNIENIE DO PODJĘCIA UCHWAŁY W SPRAWIE PRZYJĘCIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2024-2034

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z przepisów art.16b ust. 1 i art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dalej jako „Ustawa”). Jak wskazuje art. 17 pkt 1 Ustawy „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób, rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi załącznik do niniejszej uchwały. Jest ona najważniejszym dokumentem stanowiącym o realizowanej lokalnej polityce społecznej. Uwzględnia ona, zgodnie z przepisem art. 16b ust. 2 Ustawy, m.in. diagnozę sytuacji społecznej w zakresie objętym strategią, która określa: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe. Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych będzie stanowiła punkt odniesienia przy planowaniu budżetu gminy Staroźreby na kolejne lata.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY STAROŻREBY NA LATA 2024-2034

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW.....	5
WPROWADZENIE.....	6
Metodologia opracowania Strategii.....	9
Podstawy prawne.....	11
Spójność z dokumentami strategicznymi.....	14
Metodologia badań społecznych.....	16
CHARAKTERYSTYKA GMINY STAROŹREBY	18
Położenie	18
Sytuacja demograficzna	18
Sytuacja gospodarcza	20
Edukacja i wychowanie.....	21
Kultura, sport i rekreacja	22
Opieka zdrowotna.....	23
Bezpieczeństwo publiczne	24
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	24
Gminny system pomocy społecznej.....	31
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	34
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW.....	35
Struktura badanej próby.....	35
Problem alkoholowy.....	36
Problem nikotynowy.....	37
Problem narkotykowy	38
Problem przemocy	40
Korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu	44
Uczestnictwo w grach hazardowych	46
Zaburzenia odżywiania.....	46
Zdrowie psychiczne	47
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	49
Struktura badanej próby.....	49

Problem alkoholowy.....	51
Problem nikotynowy.....	53
Problem narkotykowy.....	53
Problem przemocy.....	54
Korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu.....	58
Hazard.....	60
Inne uzależnienia behawioralne.....	61
Problemy społeczne.....	64
Rynek pracy.....	65
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	66
Sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnościami.....	68
Zdrowie psychiczne.....	71
SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY STAROŹREBY	72
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	72
Wsparcie osób z niepełnosprawnością.....	77
Zdrowie psychiczne.....	80
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.....	81
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	85
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	89
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	91
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	95
CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	97
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	98
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	99
Ramy finansowe Strategii.....	123
System wdrażania Strategii.....	124
System aktualizacji Strategii.....	125
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	126
Monitoring i ewaluacja.....	127
Wnioski i podsumowanie	132

BIBLIOGRAFIA	135
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	136
Spis rysunków	136
Spis tabel	136
Spis wykresów.....	138

WYKAZ SKRÓTÓW

- BDL GUS** – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
- DPS** – Dom Pomocy Społecznej
- GBP** – Gminna Biblioteka Publiczna w Staroźrebach
- GKRPA** – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staroźrebach
- GOPS** – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staroźrebach
- IPiN** – Instytut Psychiatrii i Neurologii
- KCPU** – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
- KDR** – Karta Dużej Rodziny
- NGO** (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa
- NK** – procedura „Niebieskie Karty”
- OSP** – Ochotnicza Straż Pożarna
- PARPA** – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku
- PES** – podmioty ekonomii społecznej
- PFRON** – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- PIK** – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
- PP** – Posterunek Policji w Staroźrebach
- pp.** – punkt procentowy
- PUP** – Powiatowy Urząd Pracy w Płocku
- UG** – Urząd Gminy w Staroźrebach
- ZI** – Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i Gminy. Uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne – na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi konsekwencjami dla rynku pracy, rozwarstwieniem społecznym pociągającym za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększeniem skali ubóstwa, ujawnianiem się nowych konfliktów

¹ Kwaśniewski J., *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*

społecznych, wzrostem zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego

² N. G. Pikuta, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7

podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 zawiera kilka części, w tym charakterystykę Gminy oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ❖ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ❖ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ❖ zdrowie psychiczne,
- ❖ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- ❖ przeciwdziałanie przemocy domowej,
- ❖ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ❖ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ❖ wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli m.in. na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących skalę ich oddziaływania zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: Opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jureidyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”*.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 10 maja 2019 r. o ochronie danych osobowych,
6. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,

5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
14. ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,
15. ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ❖ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- ❖ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- ❖ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ❖ Strategia Demograficzna 2040,
- ❖ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ❖ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- ❖ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- ❖ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- ❖ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem strategicznym wobec Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, a także Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027.

Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym dla gminy Staroźreby jest **Strategia Rozwoju Gminy Staroźreby na lata 2021-2027**, która nakreśla podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej misją jest: *Efektywne zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy poprzez poprawę warunków życia, większą dbałość o środowisko i zaangażowanie społeczności lokalnej w funkcjonowanie Gminy.*

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki.

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie gminy Staroźreby, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Staroźreby zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych.

Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży w Gminie przeprowadzone zostały przy wykorzystaniu metody ilościowej, odpowiadającej na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę niż w przypadku metod jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację. Zastosowana została technika CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*) – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej, zakładająca

przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na zachowanie pełnej anonimowości respondentów.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentacyjną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania trwały od marca do kwietnia 2024 roku a udział w nich wzięło 127 dorosłych mieszkańców oraz 123 uczniów z terenu gminy Staroźreby.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

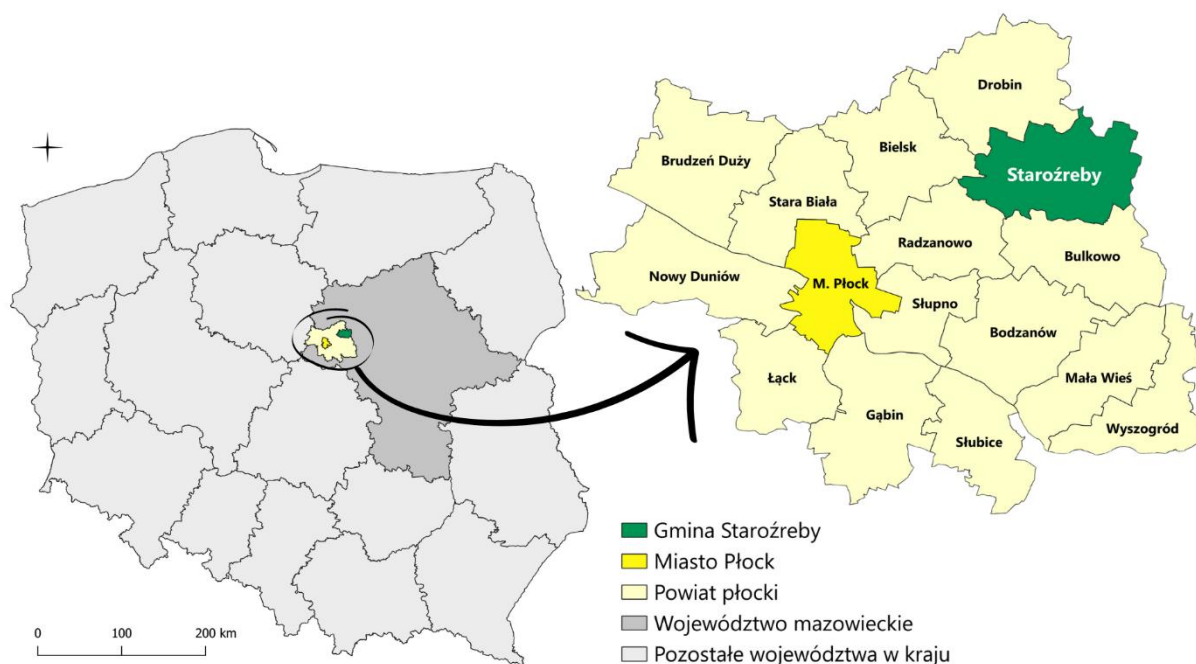
W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

CHARAKTERYSTYKA GMINY STAROŹREBY

Położenie

Staroźreby to gmina wiejska, zlokalizowana w województwie mazowieckim, w powiecie plockim. Gmina zajmuje obszar 13,755 ha i stanowi 7,7% powierzchni powiatu. Na obszarze Gminy znajduje się 37 sołectw. Przebiegają przez nią droga krajowa nr 10 relacji Warszawa-Toruń oraz droga wojewódzka nr 567 relacji Płock-Góra.

Rysunek 1. Położenie gminy Staroźreby na tle powiatu, województwa i kraju

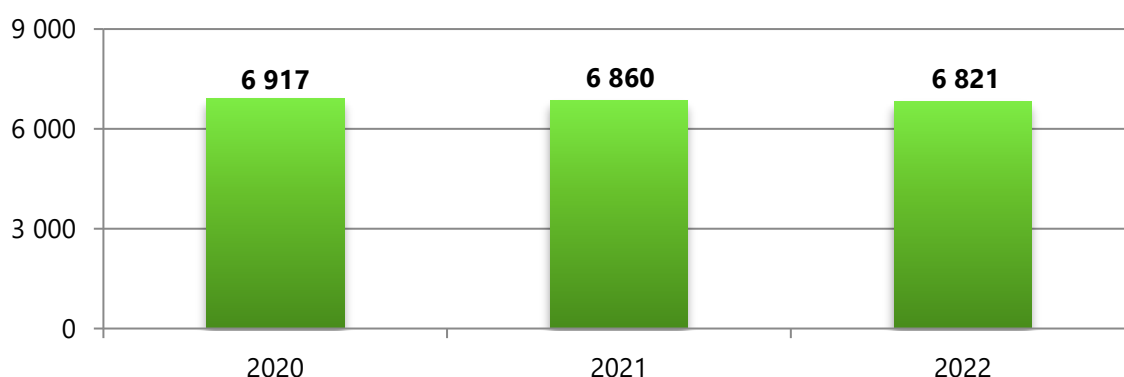
Źródło: Opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Staroźreby zamieszkuje 6 821 osób (stan na 31 grudnia 2022 roku). Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu – w 2022 roku w stosunku do roku 2020 odnotowano spadek na poziomie 1,4%, natomiast w porównaniu do 2021 roku o 0,6%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Staroźreby w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Staroźreby w 2022 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -2,35, co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą i jednocześnie mniej korzystną wartość niż odnotowano w przypadku województwa mazowieckiego (-2,24) oraz wyższą niż w powiecie płockim (-3,67) oraz kraju (-3,79). Na przełomie analizowanych trzech lat w Gminie obserwowano wahania wartości współczynnika. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Staroźreby w porównaniu do powiatu płockiego, województwa mazowieckiego i kraju na przestrzeni lat 2020-2022

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Gmina Staroźreby	-5,18	-6,25	-2,35
2.	Powiat płocki	-3,87	-5,89	-3,67
3.	Województwo mazowieckie	-1,96	-3,54	-2,24
4.	Polska	-3,20	-4,95	-3,79

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Staroźreby według ekonomicznych grup wieku w roku 2022 przedstawiała się następująco:

- ❖ 18,2% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia,
- ❖ 61,3% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- ❖ 20,4% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni lat 2020-2022 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym ulegał wahaniom – z 18,4% w 2020 roku, przez 18,6% w 2021 roku do 18,2% w 2022 roku. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności spadł – różnica pomiędzy rokiem 2020 a 2022 wyniosła 0,8 pp. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym uległ zwiększeniu i w 2022 roku wyniósł 20,4%, a więc o 0,9 pp. więcej niż w 2020 roku.

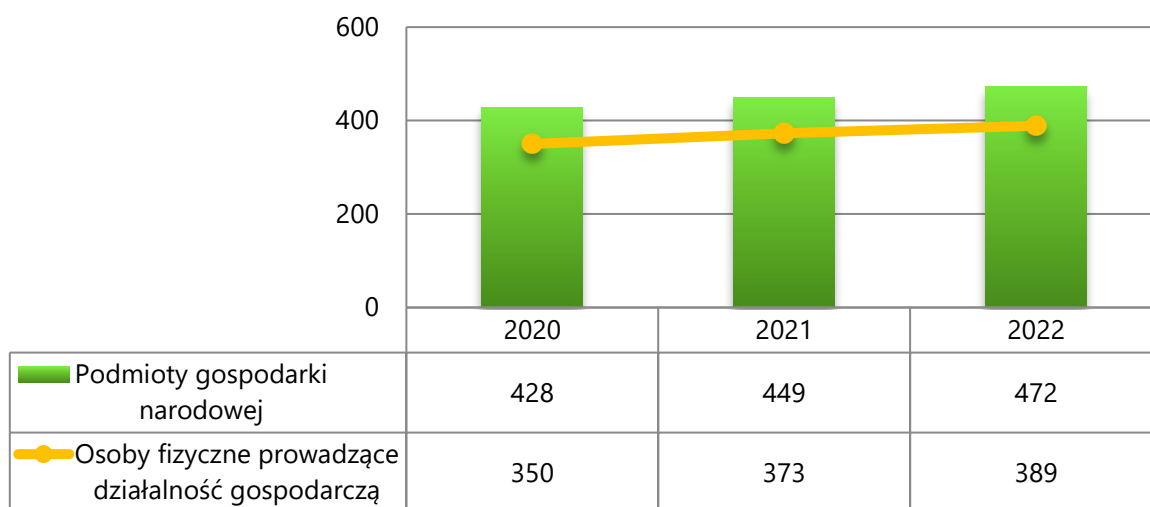
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2020-2022 (w procentach)

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Wiek przedprodukcyjny	18,4	18,6	18,2
2.	Wiek produkcyjny	62,1	61,6	61,3
3.	Wiek poprodukcyjny	19,5	19,8	20,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Sytuacja gospodarcza

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Staroźreby na koniec 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 472 podmioty gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w liczbie 389 (82,4%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie ulegała wzrostowi, podobnie było w przypadku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Staroźreby w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Staroźreby według klas wielkości to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – w 2022 roku było ich 462. Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników było w Gminie 9. Ponadto na terenie Gminy prowadziło działalność 1 przedsiębiorstwo zatrudniające 50-249 pracowników.

Rysunek 2. Udział podmiotów wg poszczególnych klas wielkości w ogóle podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Staroźreby (stan na koniec 2022 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Edukacja i wychowanie

Na terenie gminy Staroźreby w 2022 roku funkcjonowały następujące placówki oświatowe:

- ❖ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Staroźrebach, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole w Staroźrebach,
- ❖ Szkoła Podstawowa im. Zbigniewa Dłużniewskiego w Nowej Górze,
- ❖ Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Preciszewie,

- ❖ Szkoła Podstawowa im. Księdza Jana Twardowskiego w Smardzewie (do dnia 31 sierpnia 2022 r.),
- ❖ Gminny Klub Dziecięcy „Gumiś” w Smardzewie.

W 2022 roku do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 630 uczniów, a opieką przedszkolną objętych było 70 wychowanków. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można wahania liczby uczniów szkół podstawowych oraz wychowanków przedszkoli. Szczegółowe dane prezentuje kolejna tabela.

Tabela 4. Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych i przedszkoli na terenie gminy Staroźreby w latach 2020-2022

Placówka	2020	2021	2022
Szkoły podstawowe	586	589	560
Przedszkola	68	71	70
OGÓŁEM	654	660	630

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2020, 2021 i 2022 rok

Struktura zatrudnienia nauczycieli w placówkach samorządowych na przestrzeni lat 2020-2022 uległa zmniejszeniu, gdyż w 2020 roku szkoły i przedszkola zatrudniały 147 nauczycieli, w 2021 roku – 136, z kolei w 2022 roku – 107⁴.

Kultura, sport i rekreacja

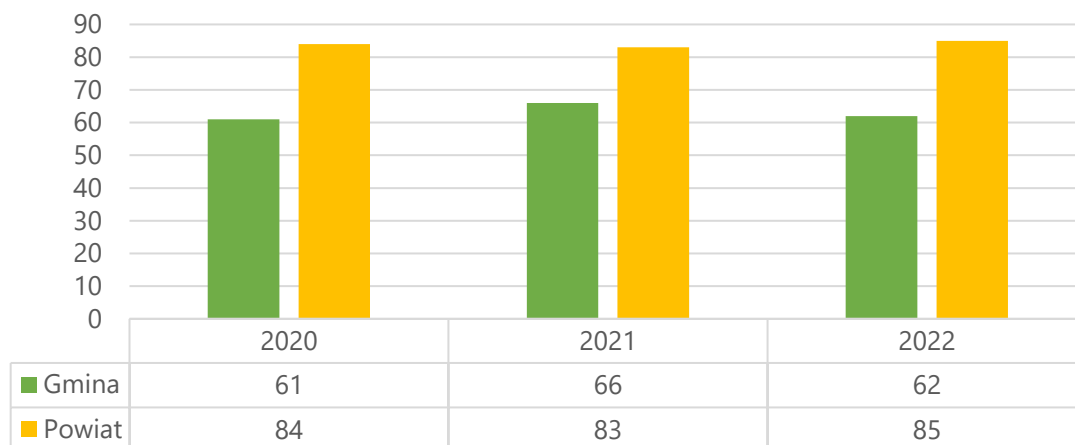
Na terenie Gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Staroźrebach z filią w Nowej Górze, która zajmuje się gromadzeniem, opracowywaniem, przechowywaniem oraz udostępnianiem zbiorów bibliotecznych. Ponadto, rozwija kulturę i upowszechnia wiedzę.

Kolejny wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Staroźreby oraz powiecie płońskim w latach 2020-2022. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmował w Gminie niższą wartość niż w powiecie – w 2022 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadało 62 czytelników, a w całym powiecie było ich 85. Na przestrzeni

⁴ Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2020, 2021 i 2022 rok

analizowanych lat, zarówno w Gminie, jak i Powiecie odnotowano wahania w zakresie liczby czytelników.

Wykres 3. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Staroźreby oraz powiecie plockim w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W Gminie funkcjonują 3 główne kluby sportowe, tj. Karate do Tsunami Shuriken Staroźreby, Gminny Klub Sportowy Góra oraz Ludowy Klub Sportowy ŚWIT Staroźreby.

Opieka zdrowotna

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w gminie Staroźreby w 2022 roku na 1 przychodnię przypadało 2 274 mieszkańców, co jest wartością niższą od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 2 674. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 5,8 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością wyższą od tej dla całego powiatu plockiego (4,2), a tym samym bardziej korzystną.

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Staroźreby w porównaniu do powiatu plockiego w 2022 roku

wyszczególnienie	Gmina	Powiat
przychodnie	3	41
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 274	2 674
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,8	4,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W gminie Staroźreby działa **Posterunek Policji, który funkcjonuje w ramach Komendy Miejskiej Policji w Płocku.**

Ochronę przeciwpożarową w gminie Staroźreby zapewnia **10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP)**, spośród których 2 znajdują się w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem⁵.

⁵ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

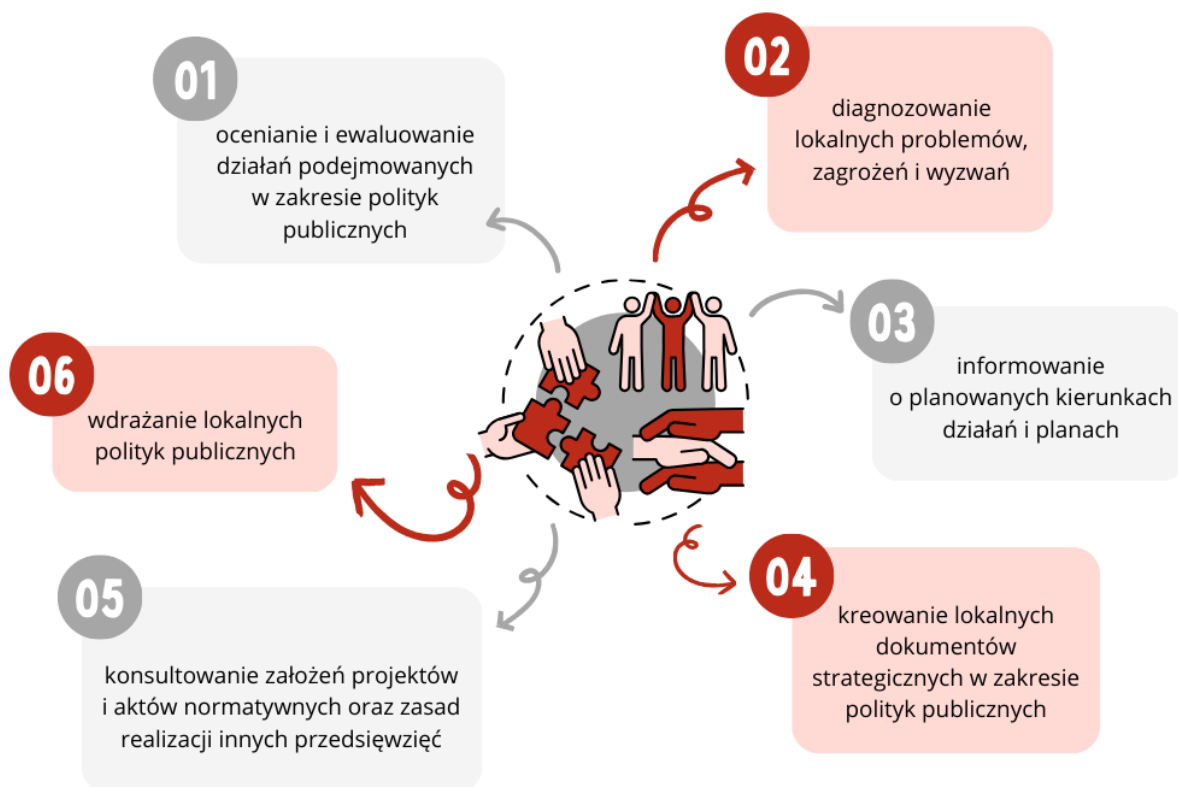
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ekonomii społecznej zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość *działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 6. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

Lp.	Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób z niepełnosprawnościami	działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami
7.	Edukacji publicznej	nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania

8.	Przeciwdziałania bezrobociu	▪ promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	▪ kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	▪ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	▪ działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych ▪ upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji ▪ udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ▪ upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	▪ tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	▪ ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	▪ działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości ▪ rewitalizacji ▪ działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ▪ działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- ❖ otwarty konkurs ofert,
- ❖ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ❖ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ❖ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ❖ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- ❖ zlecenia usług,
- ❖ zlecenia instytucji,
- ❖ bonu na aktywność (regranting),
- ❖ kooperacyjnego rozwiązania problemów.

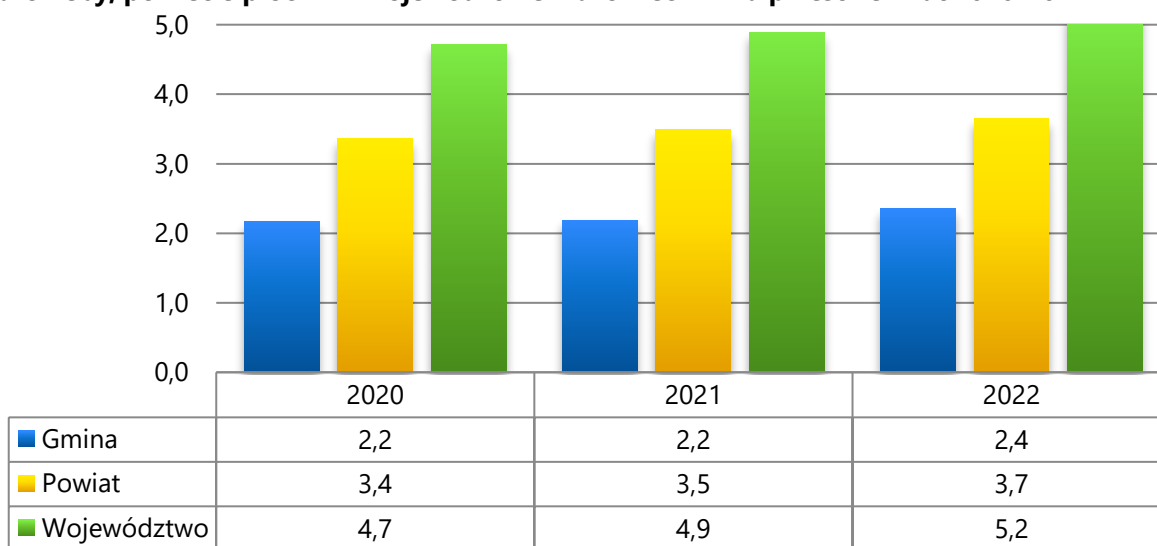
Na terenie gminy Staroźreby w 2022 roku zarejestrowane były 472 **podmioty gospodarki narodowej**, w tym 16 stowarzyszeń i organizacji społecznych, które stanowiły 3,4% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Na przestrzeni analizowanych lat na terenie Gminy nie działały fundacje, a liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Staroźreby na przestrzeni lat 2020-2022

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	428	449	472
2.	Liczba fundacji	0	0	0
3.	Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	15	15	16

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Staroźreby w latach 2020-2022 uległ niewielkiemu wzrostowi – w 2022 roku w stosunku do roku 2020 odnotowano wzrost o 0,2 pp. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich wskaźnik w Gminie zawsze przyjmował niższe wartości. Szczegółowe dane zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

Wykres 4. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Staroźreby, powiecie płońskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2020-2022Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

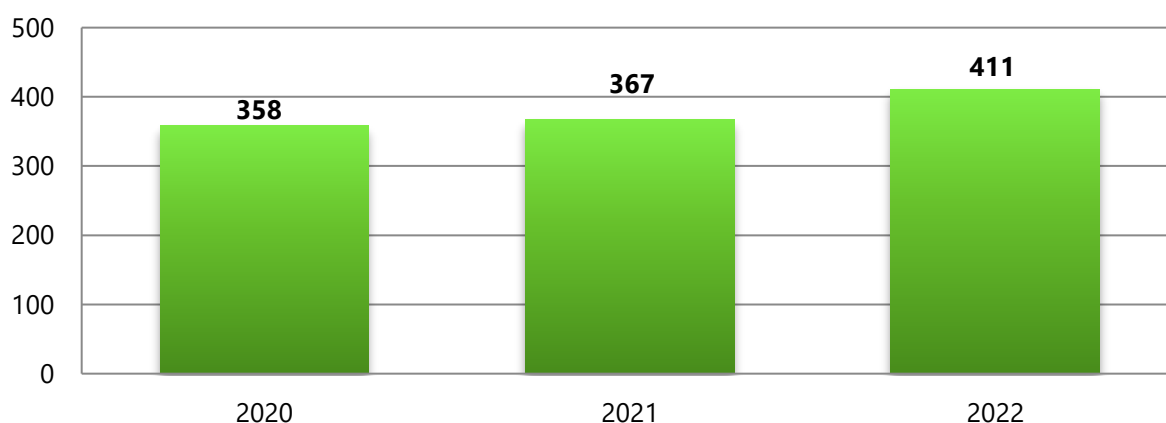
Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁶.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Staroźreby jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Staroźreby uległa wzrostowi. W 2022 roku pomocą społeczną objęto 411 osób – to o 44 więcej niż w 2021 roku oraz o 53 więcej niż w 2020 roku.

Wykres 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Staroźreby w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm..)

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2022 roku z tego typu pomocy korzystało 80 osób w wieku przedprodukcyjnym, 93 osoby w wieku produkcyjnym oraz 39 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci brak jest dysproporcji – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było tyle samo co kobiet, tj. po 106 osób. Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2020-2022, dostrzec można wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej oraz wahania w przypadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2020-2022

Wiek	2020		2021		2022	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
0-17	72	34	64	32	80	24
Produkcyjny	99	42	92	32	93	44
Poprodukcyjny	32	20	32	17	39	38
Ogółem	203	96	188	81	212	106

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021 i 2022

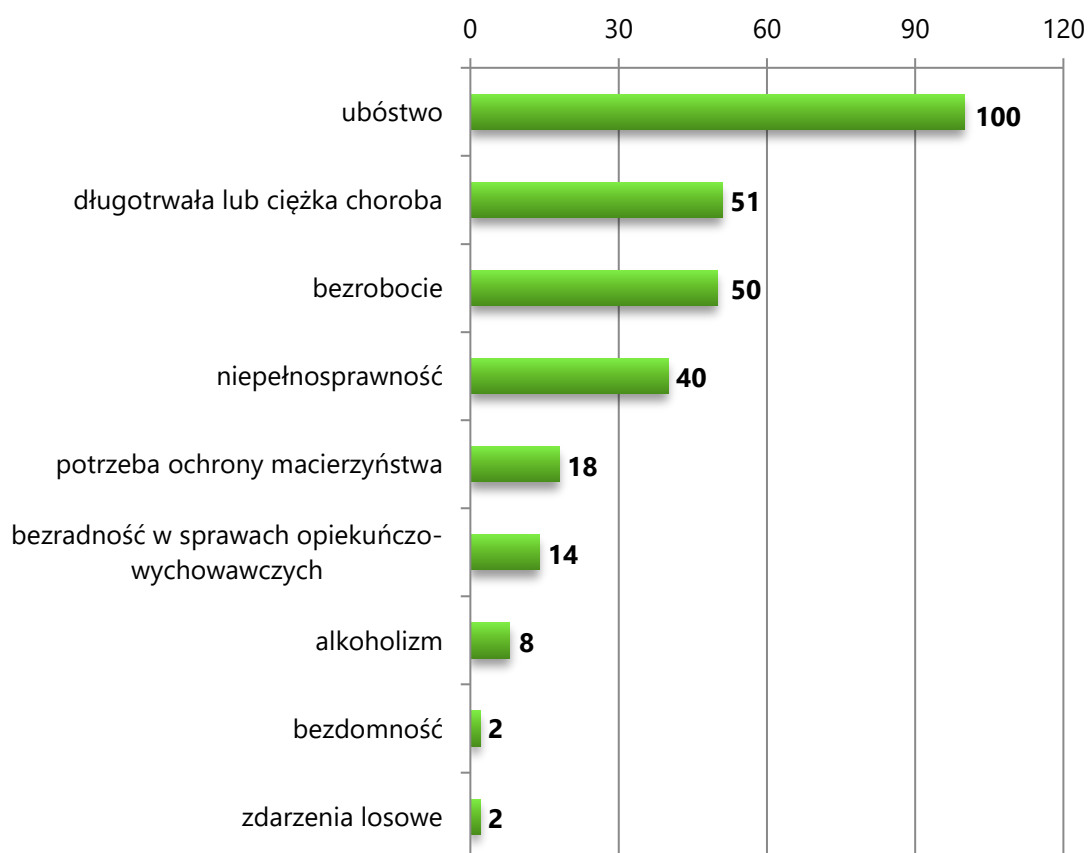
Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa zmniejszeniu – w 2020 roku wyniosła 84, a w latach 2021-2022 osiągnęła wartość 68. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2022 roku są znaczne – mężczyźni stanowili 64,7% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 35,3%.

Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2020-2022

Płeć	2020	2021	2022
Kobiety	35	31	24
Mężczyźni	48	37	44
Ogółem	84	68	68

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

W 2022 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w gminie Staroźreby było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymało 100 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym przyznano pomoc znajdowała się długotrwała lub ciężka choroba (51 rodzin), natomiast na trzecim – bezrobocie (50 rodzin). Wśród najczęściej wymienionych powodów udzielania świadczeń, znajdowała się także niepełnosprawność (40 rodzin). Szczegółowe informacje znajdują się na poniższym wykresie.

Wykres 6. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku (liczba rodzin)

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Staroźreby należą:

- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ❖ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ❖ organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- ❖ Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Płocku,
- ❖ placówki oświatowe,
- ❖ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku,
- ❖ Posterunek Policji przynależący do Komendy Miejskiej Policji w Płocku,
- ❖ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku,
- ❖ Powiatowy Urząd Pracy w Płocku,
- ❖ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- ❖ Urząd Gminy,
- ❖ Zespół Interdyscyplinarny.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi. Dodatkowo zbadano stan zdrowia psychicznego uczniów oraz wiedzę na temat zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

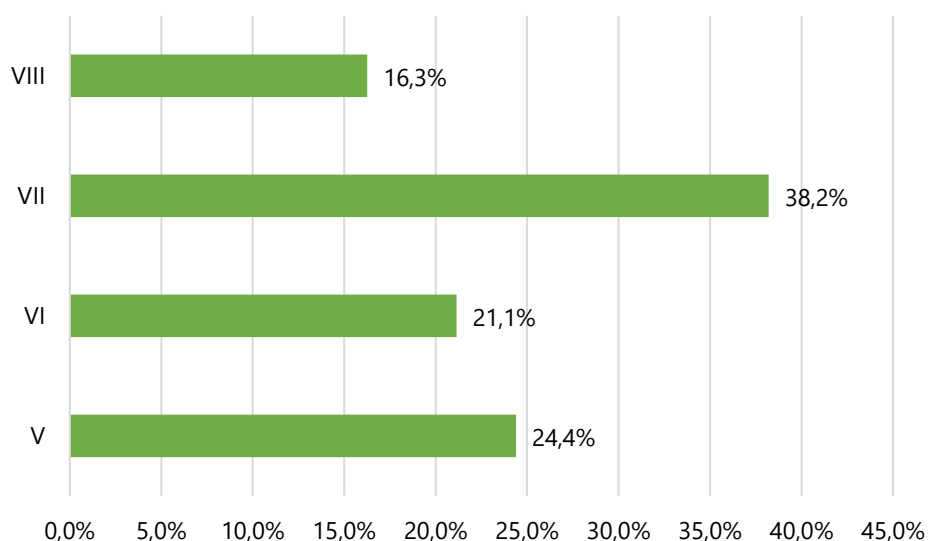
Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Staroźreby wypełnili 123 ankiety. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne, przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 56,1% ogółu. Chłopcy wypełnili 43,9% kwestionariuszy.

Rysunek 5. Płeć: N=123⁷

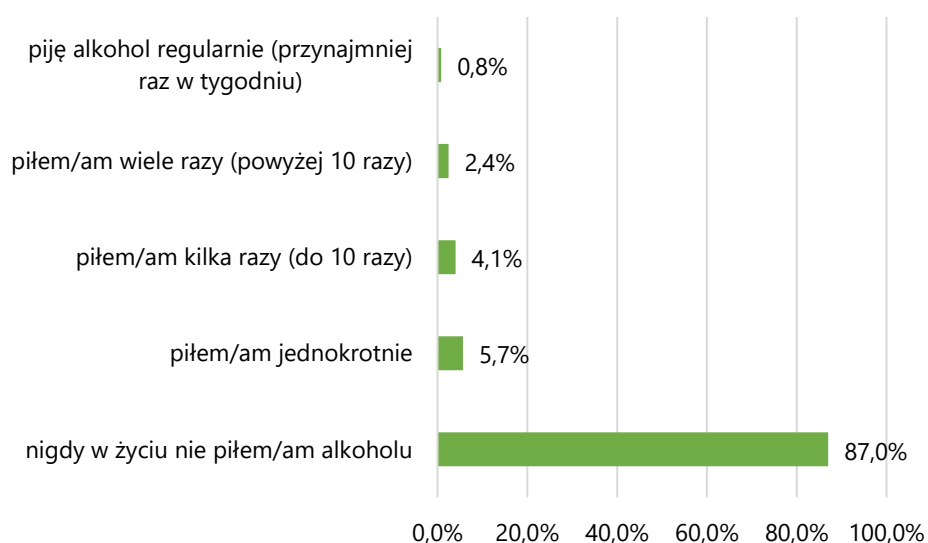
Kolejny wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 38,2% osób biorących udział w badaniu uczęszczało do VII klasy szkoły podstawowej, 24,4% wskazało na klasę V, 21,1% to uczniowie VI klasy, a najmniejszy odsetek ankietowanych uczył się w klasie VIII (16,3%).

⁷ N=liczba osób odpowiadających na pytanie

Wykres 7. Klasa: N=123

Problem alkoholowy

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miało 13,0% badanych. Większość osób, które oświadczyły, że sięgnęły po alkohol to uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie (5,7%) lub kilkakrotnie, tj. do 10 razy (4,1%). 2,4% respondentów piło napoje alkoholowe wiele razy (powyżej 10), natomiast 0,8% wskazało na regularne picie alkoholu (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 8. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=123

Następne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie gminy Staroźreby, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Ponad połowa uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (11 osób, tj. 68,8%). Wśród respondentów, którzy sięgnęli wtedy po alkohol 5 badanych spożywało go 1-2 razy (31,3%).

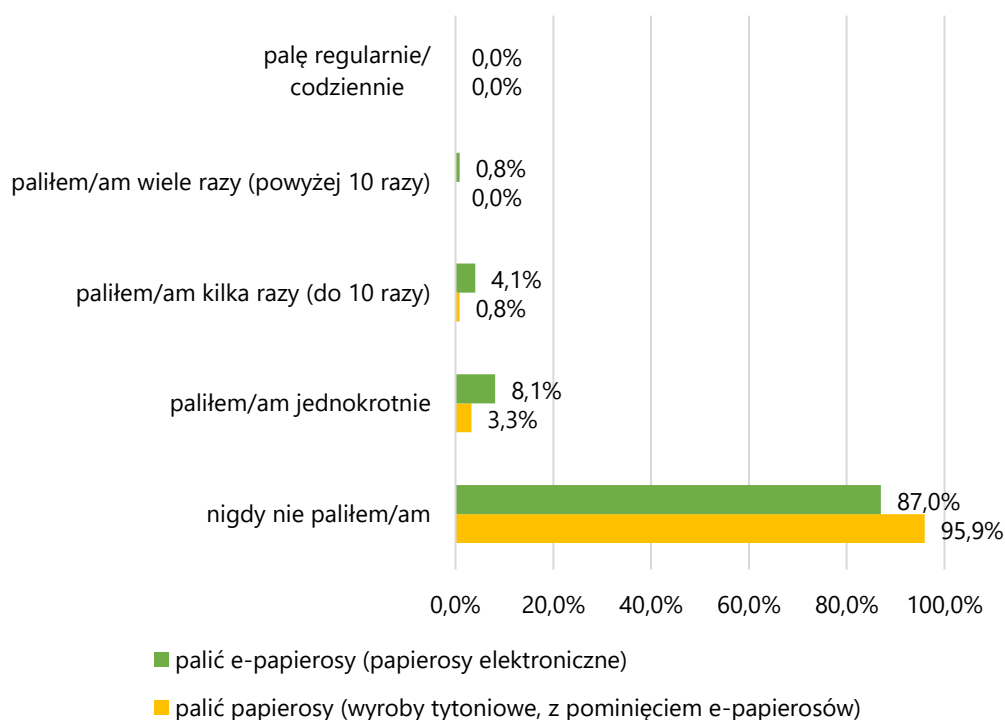
Tabela 10. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=16

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	68,8%	11
1 – 2 razy	31,3%	5
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

Problem nikotynowy

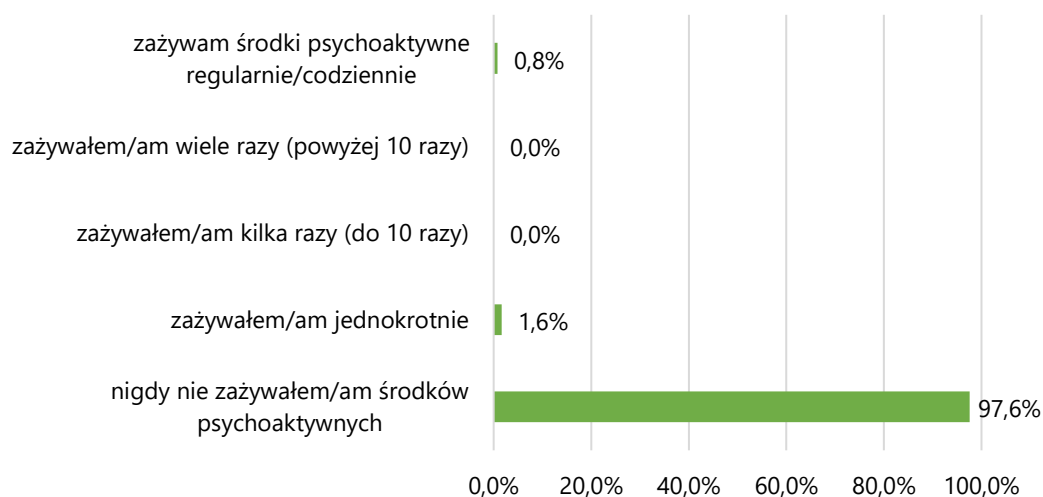
W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z papierosami tradycyjnymi miało 4,1% ankietowanych, w tym 0,8% uczniów sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), natomiast 3,3% – jednokrotnie.

Jak wynika z badań, po e-papierosy sięgnęło 13,0% ankietowanych, w tym 8,1% paliło je jednokrotnie, 0,8% – wiele razy (powyżej 10 razy), z kolei 4,1% robiło to kilka razy (do 10 razy).

Wykres 9. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy lub papierosy: N=123

Problem narkotykowy

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 2,4% z nich sięgnęło po substancje psychoaktywne, z czego 1,6% zażywało je jednokrotnie, a 0,8% robi to regularnie/codziennie.

Wykres 10. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=123

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnął po nie tylko 1 badany, wskazując na częstotliwość 1-2 razy (33,3%).

Tabela 11. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=3

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	66,7%	2
1 – 2 razy	33,3%	1
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

Kolejna tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, 2 badanych zażywało inne substancje, w tym *ibuprofen* (66,7%), natomiast 1 respondent wskazał na mefedron (33,3%).

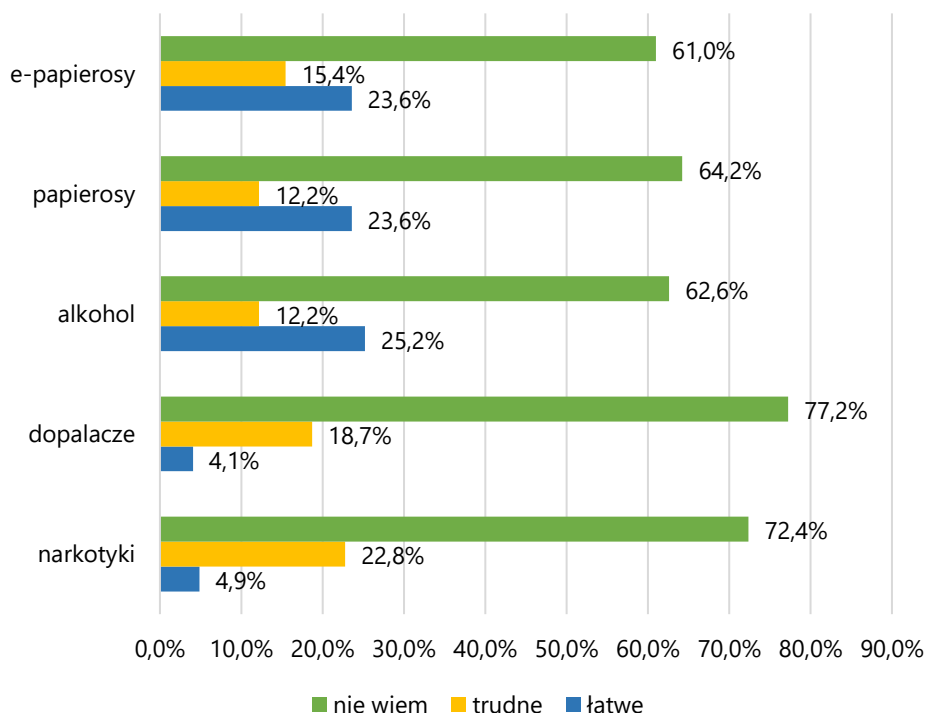
Tabela 12. Jakie były to substancje? N=3

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inne	66,7%	2
mefedron	33,3%	1
marihuana	0,0%	0
amfetamina	0,0%	0
dopalacze	0,0%	0
leki w celu odurzenia	0,0%	0

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ❖ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 4,9% ankietowanych, a trudne dla 22,8%,
- ❖ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 4,1% badanych, a trudne dla 18,7%,
- ❖ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 25,2% respondentów, a trudny dla 12,2%,
- ❖ papierosy są łatwe do zdobycia dla 23,6% ankietowanych, a trudne dla 12,2%,
- ❖ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 23,6% osób, a trudne dla 15,4%.

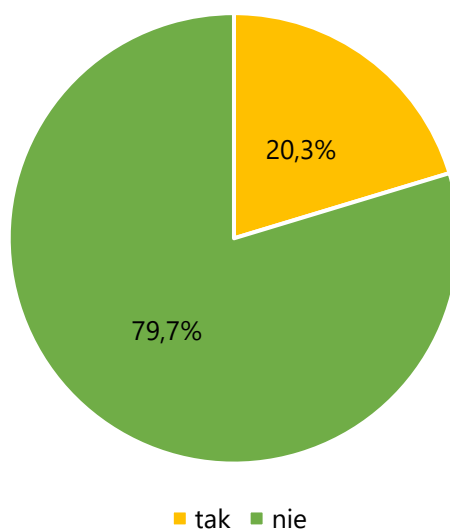
Wykres 11. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=123

Problem przemocy

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Staroźreby. Zapytano uczniów o to, czy zdarzyło im się w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzielił średnio co piąty badany (20,3%).

Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=123

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły – przyznało to 12 osób (48,0%), a 11 respondentów wskazało na rodzeństwo (44,0%). Po 4 badanych doznało przemocy ze strony kolegów/koleżanki spoza szkoły oraz rodziców (po 16,0%). 3 uczniów wskazało na inne, bliżej nieokreślone osoby (12,0%).

Tabela 13. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=25

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	48,0%	12
rodzeństwo	44,0%	11
rodzice	16,0%	4
koledzy/koleżanki spoza szkoły	16,0%	4
inne osoby	12,0%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ❖ przemocy psychicznej doświadczyło 13 uczniów (56,5%),
- ❖ przemocy fizycznej doznało 11 badanych (47,8%),
- ❖ przemocy seksualnej doświadczyło 3 respondentów (13,0%),
- ❖ zaniedbania doznało 2 ankietowanych (8,7%).

2 badanych pominęło to pytanie.

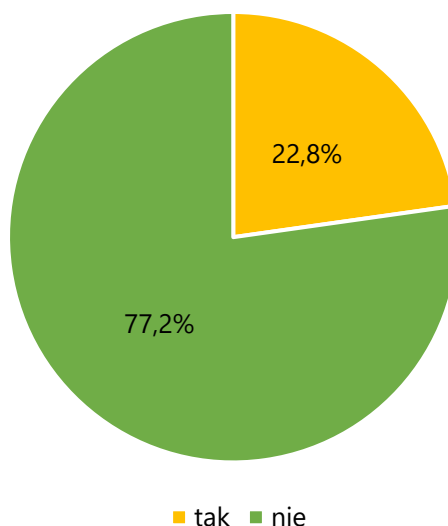
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=23

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	56,5%	13
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	47,8%	11
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	13,0%	3
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	8,7%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowali oni przemoc wobec innych osób. Twierdząco na to pytanie odpowiedział co piąty uczeń, tj. 22,8%.

Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=123

W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli na pytanie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że:

- ❖ przemoc psychiczną zastosowało 19 ankietowanych (70,4%),
- ❖ przemoc fizyczną stosowało 10 uczniów (37,0%),
- ❖ przemoc seksualnej dopuściło się 3 badanych (11,1%).

1 badany pominął to pytanie.

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=27

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	70,4%	19
biłem/am kogoś, kopąłem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	37,0%	10
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	11,1%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec uczniów ze swojej szkoły – wskazało na to 15 osób (55,6%), natomiast odpowiedzi 11 respondentów padły na rodzeństwo (40,7%). 4 ankietowanych przyznało się do stosowania przemocy wobec innych, bliżej nieokreślonych osób (14,8%), z kolei 3 uczniów wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły (11,1%).

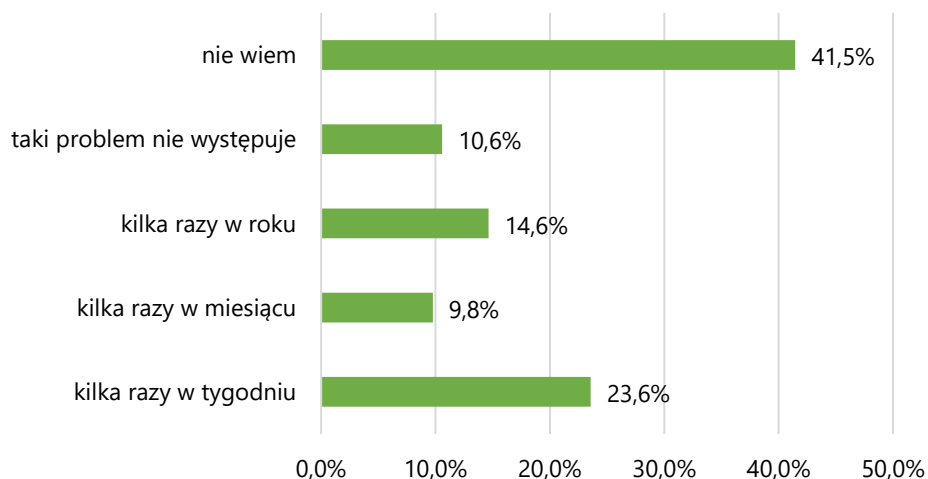
Tabela 16. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=27

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów z mojej szkoły	55,6%	15
rodzeństwa	40,7%	11
innych osób	14,8%	4
kolegów/koleżanek spoza szkoły	11,1%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

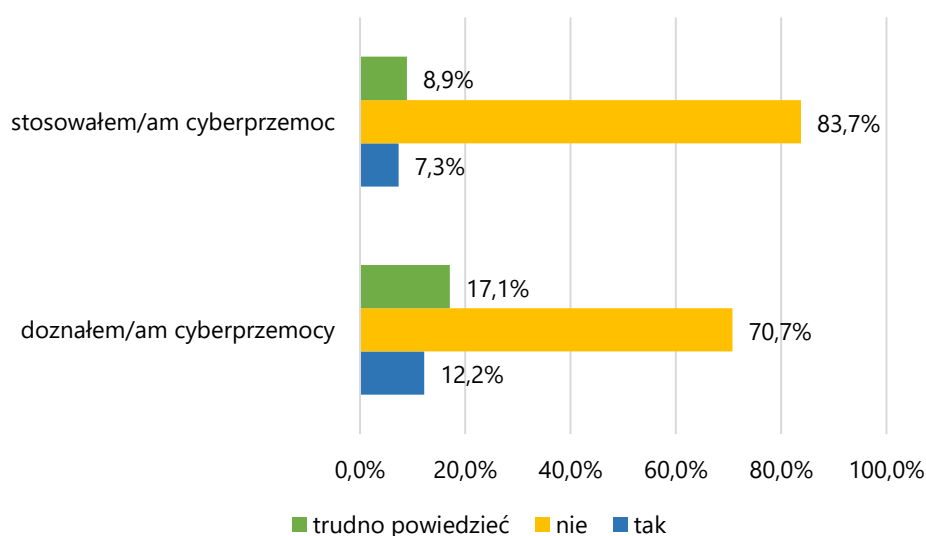
Następne pytanie dotyczyło częstotliwości występowania przemocy między uczniami w szkole. 41,5% osób nie potrafiło określić, czy ten problem jest obecny, z kolei zdaniem 10,6% przemoc między uczniami w szkole nie występuje. Respondenci, którzy przyznali, że w ich szkole się to zdarza stanowią 48,0% wszystkich badanych, przy czym 14,6% z nich przyznało, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku, w opinii 9,8% uczniów – kilka razy w miesiącu, natomiast 23,6% ankietowanych odpowiedziało, iż problem przemocy między uczniami zauważa kilka razy w tygodniu.

Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=123

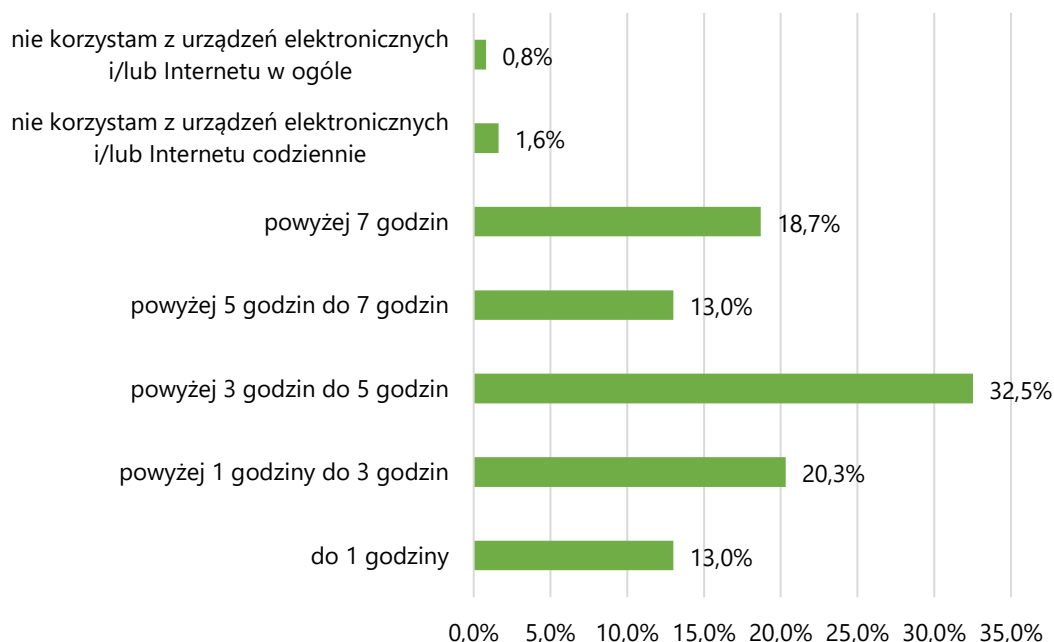
Następnie uczniowie biorący udział w badaniu mieli odpowiedzieć na pytanie, czy sami stosowali lub doświadczyli cyberprzemocy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy. 12,2% uczniów stwierdziło, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 17,1% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że odsetek 7,3% respondentów przyznał się do stosowania przemocy w Internecie, jednocześnie 8,9% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N= 123

Korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Staroźreby korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Pierwsze pytanie miało zweryfikować, ile czasu w ciągu dnia uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Badanie wykazało, że znaczna część młodych mieszkańców poświęca na korzystanie z tego typu urządzeń od 3 do 5 godzin dziennie (32,5%) oraz powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie (20,3%). 18,7% ankietowanych przeznacza na to powyżej 7 godzin dziennie, natomiast po 13,0% badanych – do 1 godziny dziennie lub powyżej 5 godzin do 7 godzin. 0,8% badanych podało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, natomiast 1,6% nie robi tego codziennie.

Wykres 16. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=123

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Tego typu zachowanie zadeklarowało 48 osób (39,3%), w tym 7 badanych zdarza się to bardzo często (5,7%), 4 uczniom – często (3,3%), 26 respondentom – czasami (21,3%), natomiast 11 ankietowanych zadeklarowało, że skłamało w tej sprawie jeden raz (9,0%).

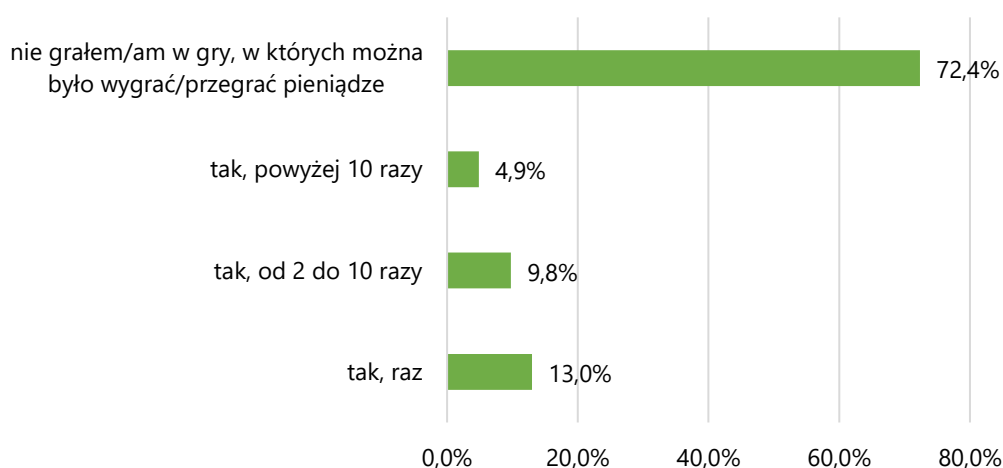
Tabela 17. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N= 122

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	5,7%	7
tak, często	3,3%	4
tak, czasami	21,3%	26
tak, jednokrotnie	9,0%	11
nie	60,7%	74

Uczestnictwo w grach hazardowych

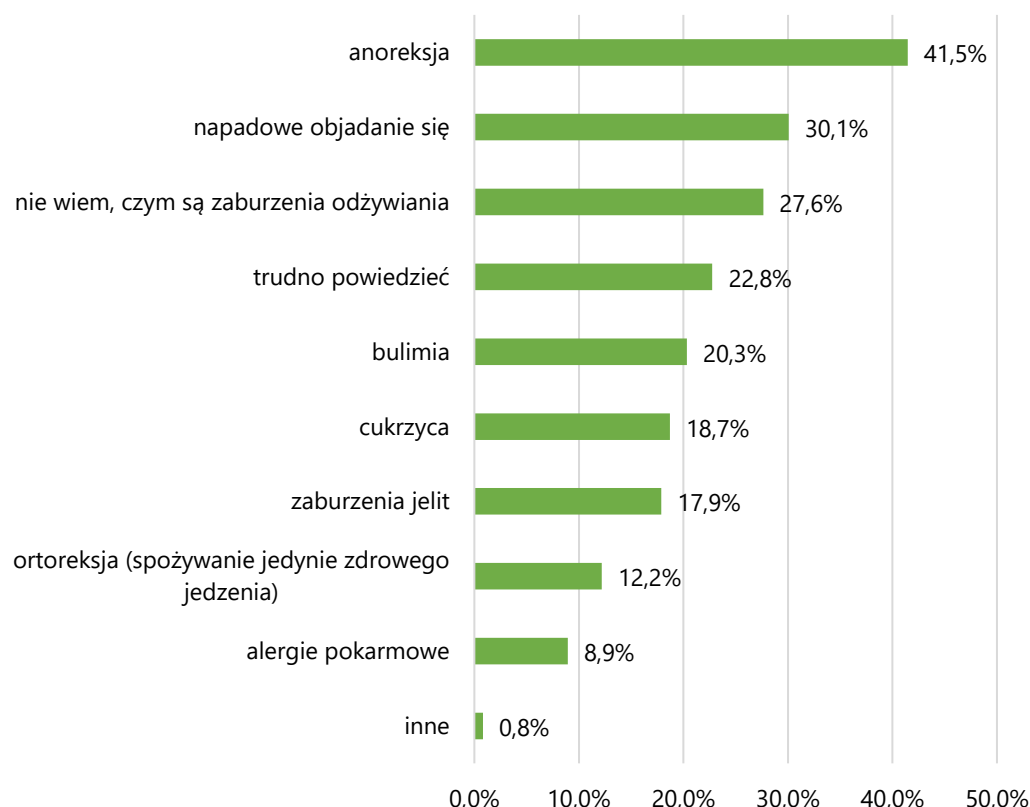
W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 27,7% badanych. Wśród tych osób 13,0% grało w nie jednokrotnie, 9,8% – od 2 do 10 razy, z kolei 4,9% – powyżej 10 razy.

Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraunki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=123

Zaburzenia odżywiania

Kolejna część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Staroźreby dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmaga się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Największy odsetek wskazał na anoreksję (41,5%), z kolei 30,1% uczniów wyróżniło napadowe objadanie się, a 20,3% – bulimię. Średnio co czwarty ankietowany nie wie, czym są zaburzenia odżywiania (27,6%), a na ortoreksję wskazało 12,2% osób. Z odpowiedzi badanych wynika, iż błędną wiedzę w tym zakresie ma 17,9% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się zaburzenia jelit, 18,7% którzy zaznaczyli cukrzycę oraz 8,9% badanych odnośnie alergii pokarmowych. 22,8% ankietowanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 18. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=123

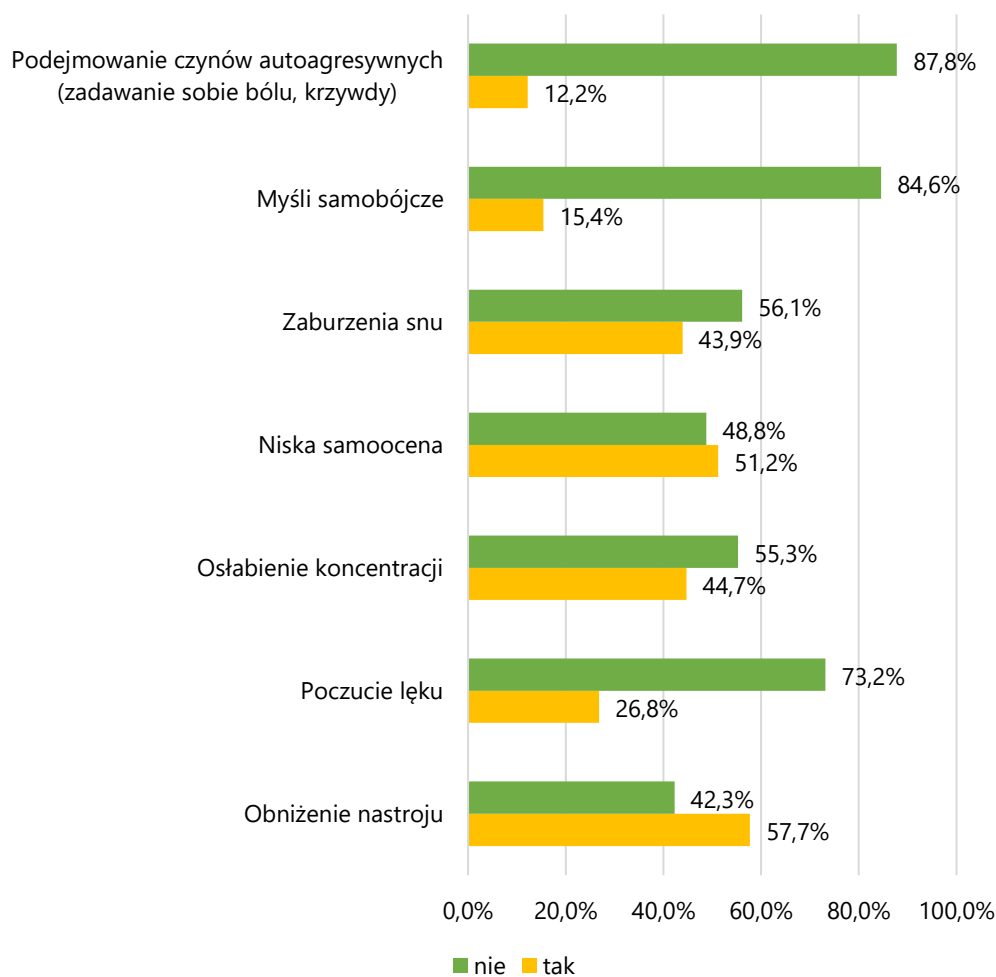
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdrowie psychiczne

W kolejnej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Staroźreby, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, ponad połowa respondentów w tym okresie doświadczyła obniżenia nastroju (57,7%) oraz miała niską samoocenę (51,2%). 44,7% doznało osłabienia koncentracji, z kolei 43,9% miało zaburzenia snu. Średnio co czwartemu badanemu towarzyszyło poczucie lęku (26,8%), 12,2% uczniów podejmowało się w tym czasie czynów autoagresywnych, natomiast 15,4% respondentów miało myśli samobójcze.

Wykres 19. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=123

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Staroźreby, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej. Analizie poddano również kwestie związane z rynkiem pracy, ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz sytuacją osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

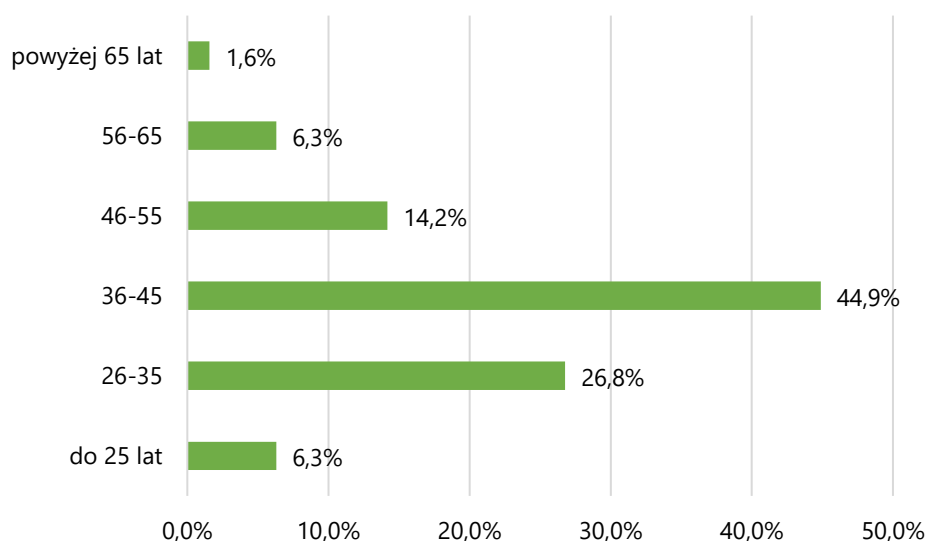
Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Staroźreby wzięło udział 127 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Można zauważyć, że zdecydowanie więcej ankiet wypełniły kobiety – stanowiły one 92,9% ogółu, natomiast mężczyźni – 7,1%.

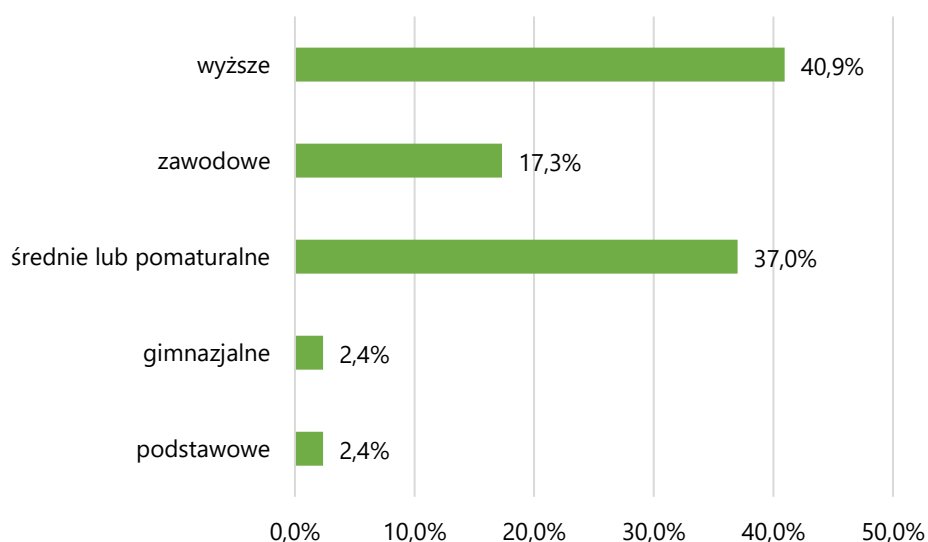
Rysunek 6. Płeć: N=127

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (44,9%), a następnie mający 26-35 lat (26,8%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (14,2%). Respondenci mający 56-65 lat oraz poniżej 25 roku życia stanowili po 6,3% próby badawczej, natomiast najmniejszy odsetek to mieszkańcy powyżej 65 roku życia (1,6%).

Wykres 20. Wiek: N=127

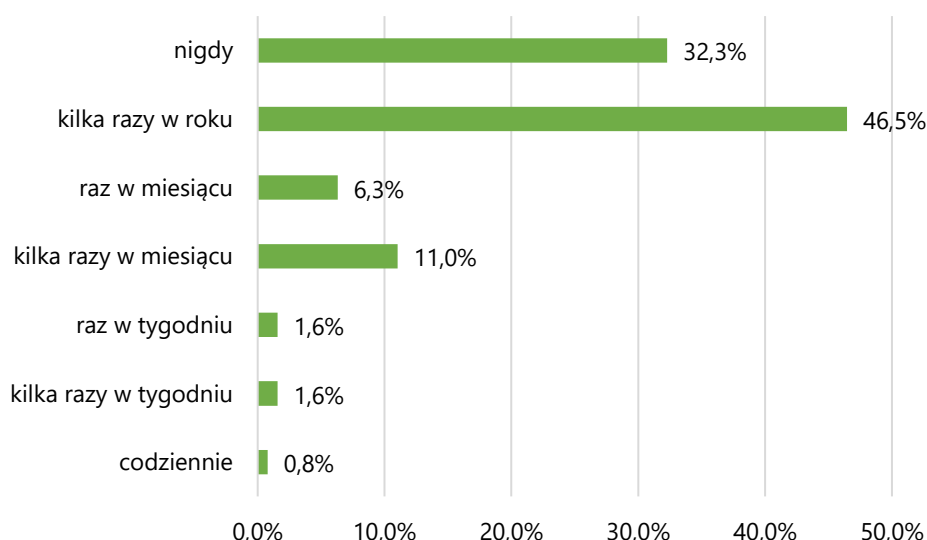
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Blisko połowę próby badawczej stanowili mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (40,9%), 37,0% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, natomiast 17,3% – zawodowym. Po 2,4% ankietowanych zakończyło edukację na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym.

Wykres 21. Wykształcenie: N=127

Problem alkoholowy

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 0,8% ankietowanych sięga po alkohol codziennie, po 1,6% – kilka razy w tygodniu lub raz w tygodniu, 11,0% – kilka razy w miesiącu, a 6,3% – raz w miesiącu. 46,5% respondentów podało, że pije alkohol kilka razy w roku, natomiast abstynencję zadeklarowało 32,3% osób.

Wykres 22. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=127

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Odpowiedzi mieszkańców są następujące: większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (79 osób, tj. 91,9%). 4 respondentów wskazało, że doszło do tego 1 raz (4,7%), a 3 badanych przyznało, że miało to miejsce 2-5 razy (3,5%).

Tabela 18. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=86

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1 raz	4,7%	4
2-5 razy	3,5%	3
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	91,9%	79

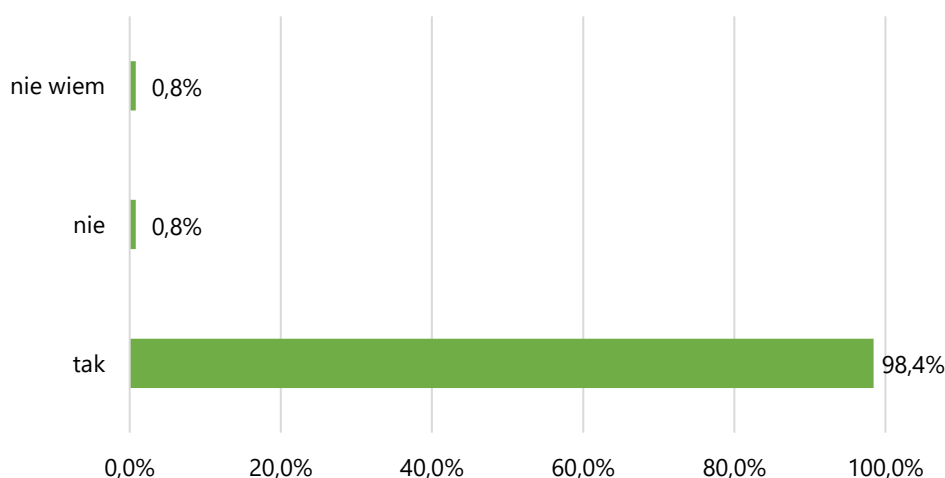
Kolejną analizowaną kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów odpowiedziała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (72 osoby, tj. 83,7%). 2 badanych wskazało, że raz im się to zdarzyło (2,3%), z kolei 12 ankietowanych odpowiadających na to pytanie nie posiada prawa jazdy (14,0%).

Tabela 19. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=86

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	83,7%	72
raz mi się to zdarzyło	2,3%	2
zdarza mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarza mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	14,0%	12

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród nieznacznej części mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” oraz „nie” zaznaczyło po 0,8% badanych. Większość respondentów przyznała, że spożywanie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka (98,4%).

Wykres 23. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=127

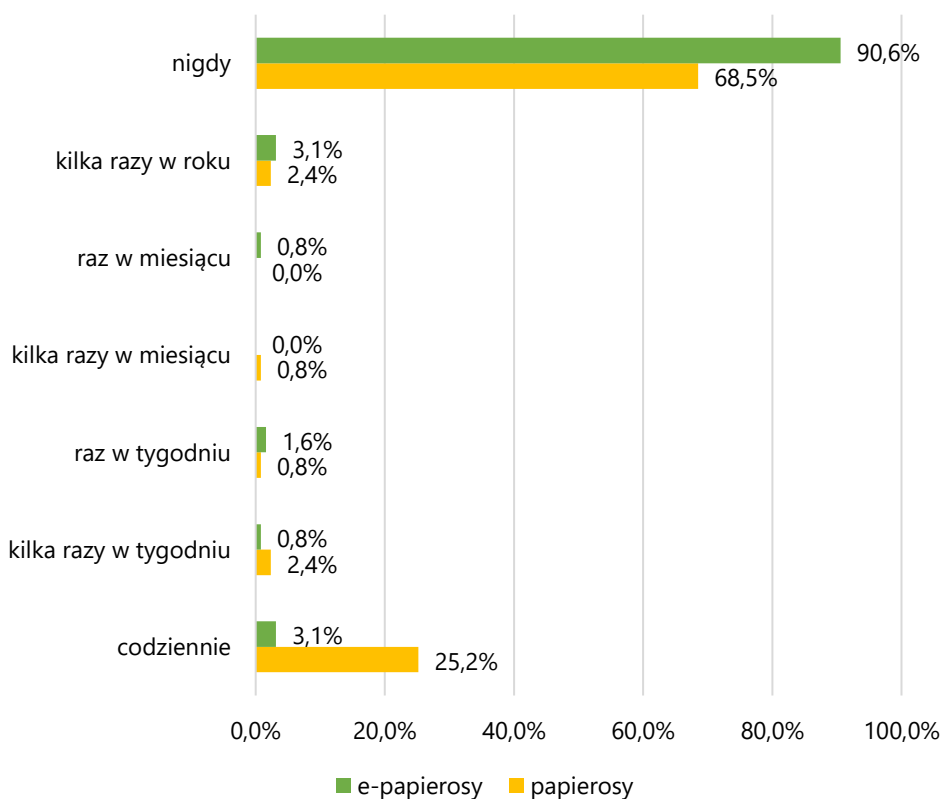

Problem nikotynowy

Drugi z badanych obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy. Spośród wszystkich badanych osób papierosy tradycyjne pali 32,6%, przy czym po 2,4% ankietowanych sięga po nie kilka razy w roku lub kilka razy w tygodniu, po 0,8% – raz w tygodniu lub kilka razy w miesiącu, natomiast 25,2% podaje, że pali papierosy codziennie.

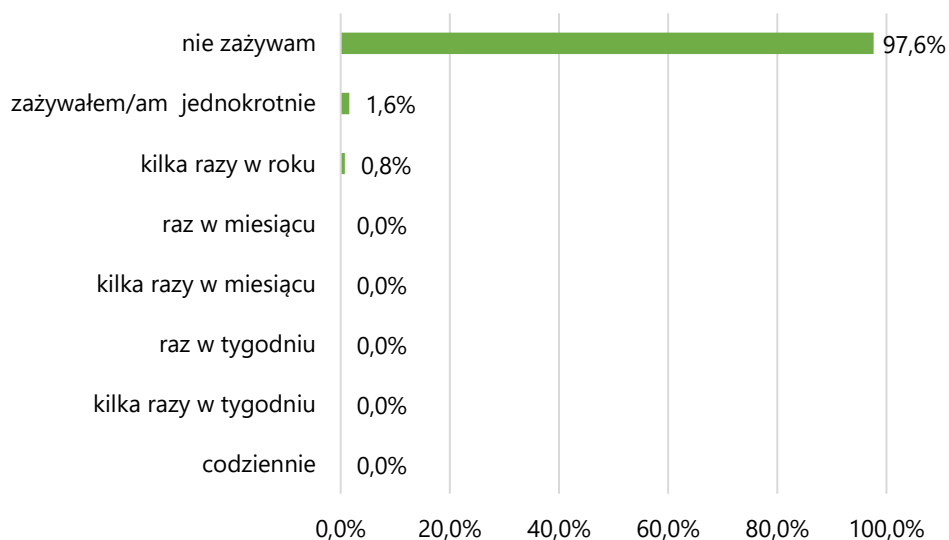
Po elektroniczne papierosy sięga 9,4% respondentów, przy czym po 3,1% z nich robi to kilka razy w roku lub codziennie, po 0,8% – raz w miesiącu lub kilka razy w tygodniu, natomiast 1,6% – raz w tygodniu.

Wykres 24. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=127

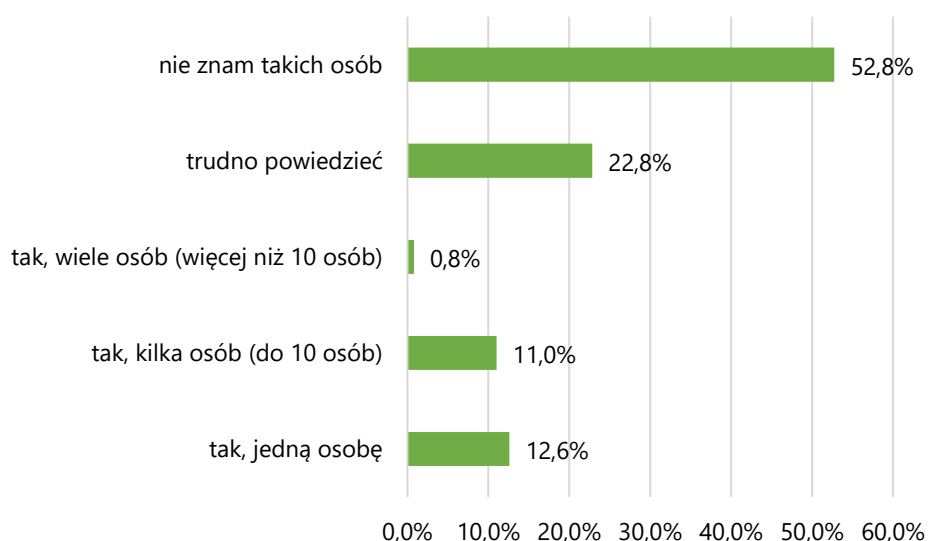
Problem narkotykowy

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Sięganie po tego typu substancje zadeklarowało 2,4% respondentów, w tym: 0,8% robi to kilka razy do roku, a 1,6% zażywało je raz w życiu.

Wykres 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=127

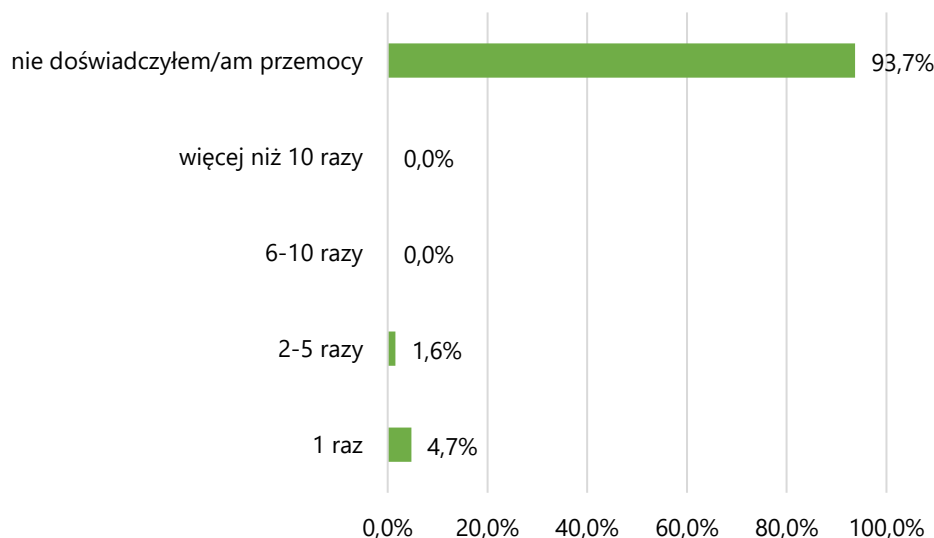
Problem przemocy

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 11,0% respondentów odpowiedziało, że zna kilka takich osób (do 10), 12,6% badanych zna jedną osobę, która doznaje przemocy, a 0,8% – wiele osób (powyżej 10). 22,8% ankietowanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast średnio co drugi badany zadeklarował, że nie zna nikogo, kto doznaje przemocy w swoim domu (52,8%).

Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=127

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Z zebranych danych wynika, że w danym okresie, przemocy doznało 6,3% mieszkańców, wśród których 4,7% doświadczyło jej jeden raz, a 1,6% – 2-5 razy.

Wykres 27. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=127

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że 7 badanych doznało przemocy psychicznej (87,5%), po 3 osoby – przemocy seksualnej i zaniedbania (po 37,5%), a 1 respondent – przemocy ekonomicznej (12,5%).

Tabela 20. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	87,5%	7
przemoc seksualna	37,5%	3
zaniedbanie	37,5%	3
przemoc ekonomiczna	12,5%	1
przemoc fizyczna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Jak widać na poniższej tabeli, najczęściej badanych doznało przemocy ze strony męża/żony (5 osób, tj. 62,5%). Po 3 respondentów wskazało na rodziców oraz innych członków rodziny (po 37,5%), natomiast 1 osoba wyróżniła partnera/partnerkę (12,5%).

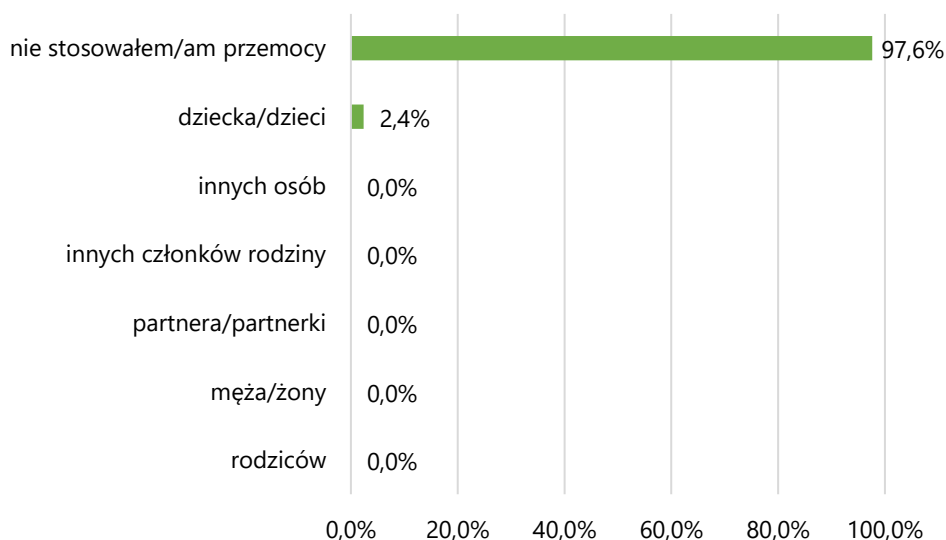
Tabela 21. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	62,5%	5
rodzice	37,5%	3
inni członkowie rodziny	37,5%	3
partner/partnerka	12,5%	1
inne osoby	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy zostali poproszeni również o odpowiedź na pytanie dotyczące stosowania przemocy przez nich samych. Do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznało się 2,4% badanych mieszkańców. Którzy kierowali ją w stronę dziecka/dzieci.

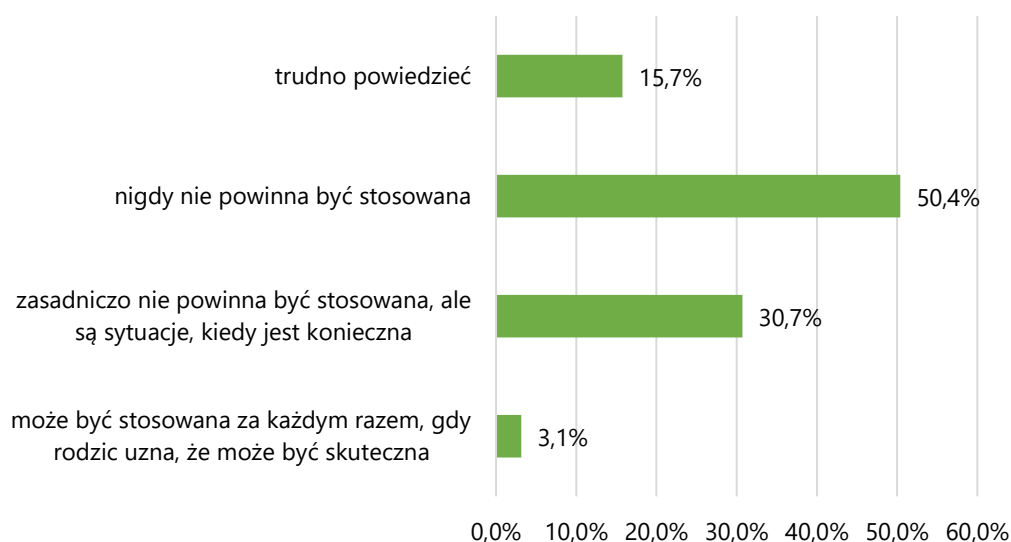
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=127

Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów

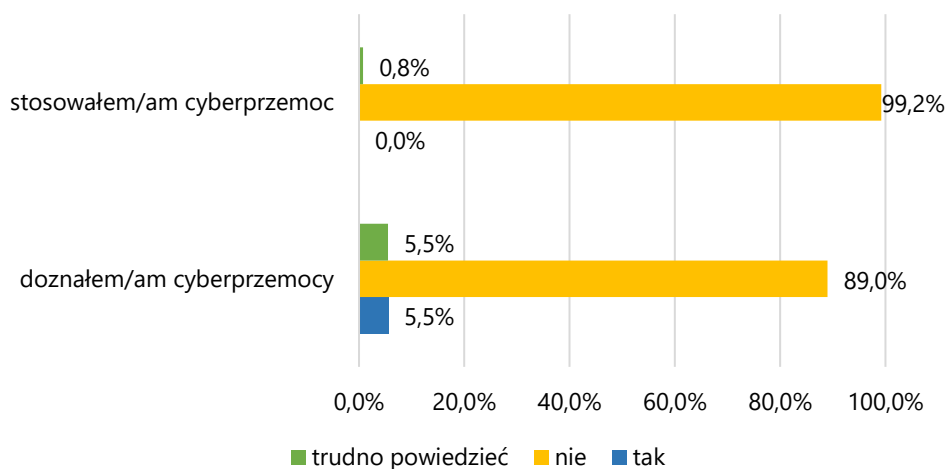
występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kar fizycznych nie neguje 33,8% badanych, z czego 3,1% ankietowanych uważa, że mogą one być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne, a 30,7% respondentów twierdzi, że nie powinny być one stosowane, ale są sytuacje, w których takie kary są konieczne. Jednocześnie 15,7% dorosłych mieszkańców udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Kary fizyczne nie powinny być nigdy stosowane według 50,4% badanych.

Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=127

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 5,5% badanych. Trudności z odpowiedzią na to pytanie miało również 5,5% osób. Do stosowania przemocy w Internecie nie przyznał się żaden ankietowany, natomiast 0,8% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”.

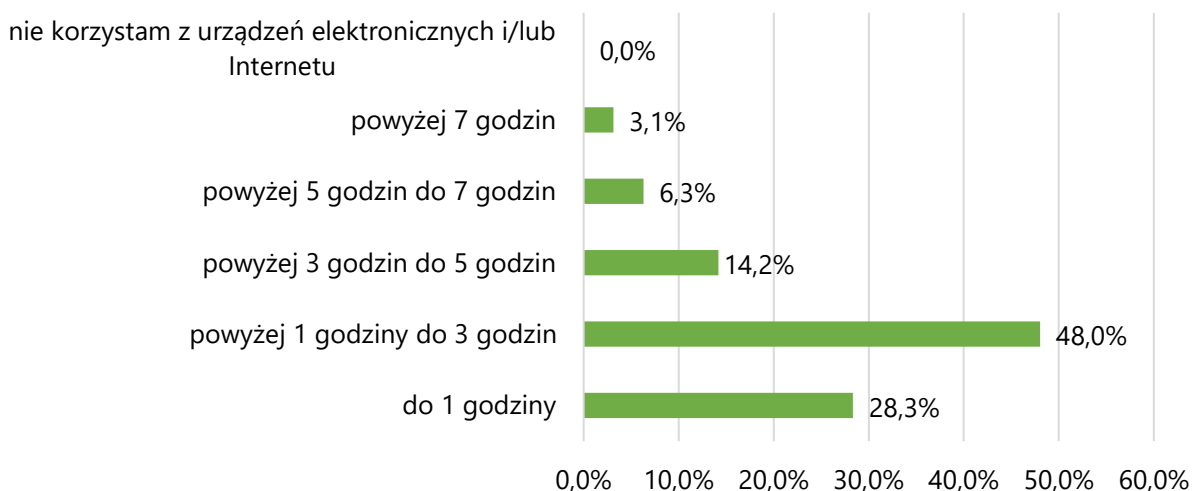
Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N= 127

Korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu

Kolejny blok pytań miał na celu zweryfikować w jaki sposób oraz jak często dorośli mieszkańcy gminy Staroźreby korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż najwięcej osób poświęca na to powyżej 1 godziny do 3 godzin (48,0%). 28,3% respondentów spędza w ten sposób do 1 godziny dziennie, natomiast 14,2% badanych – powyżej 3 godzin do 5 godzin w ciągu dnia. 6,3% ankietowanych korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu od 5 godzin do 7 godzin, z kolei 3,1% – powyżej 7 godzin dziennie.

Wykres 31. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N= 127

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli odpowiedzieć na pytanie, czy zdarza się im korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. Twierdząco odpowiedziało 49 ankietowanych (38,6%), a przecząco – 48 osób (37,8%). 19 badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie (15,0%), z kolei 11 respondentów nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (8,7%).

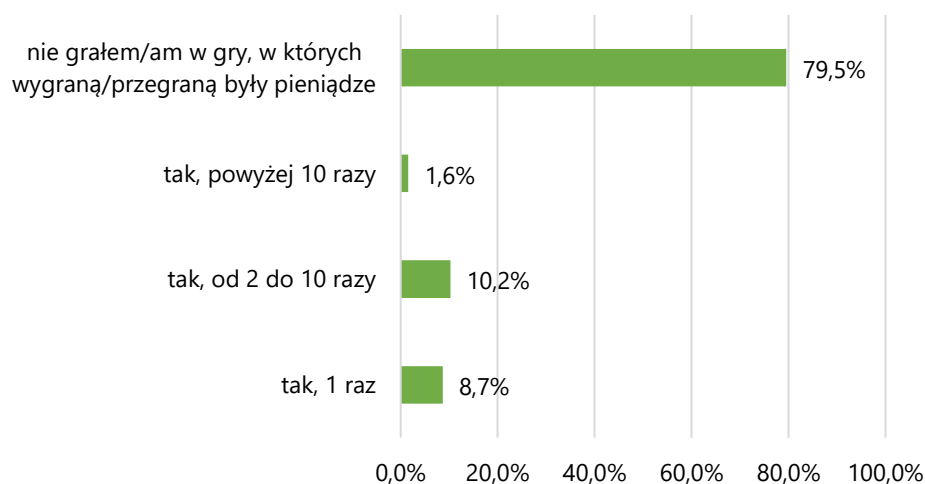
Tabela 22. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=127

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak	38,6%	49
nie	37,8%	48
trudno powiedzieć	15,0%	19
nie przewiduję określonego czasu	8,7%	11

Hazard

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 20,5% dorosłych mieszkańców, wśród których 10,2% badanych wskazało, że grało od 2 do 10 razy, 8,7% – 1 raz, a 1,6% – powyżej 10 razy.

Wykres 32. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną /przegraną były pieniądze (np. zdraunki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N= 127

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. Średnio co czwarty ankietowany potwierdził zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (7 osób, tj. 26,9%), ponad połowa badanych temu zaprzeczyła (17 osób, tj. 65,4%), z kolei 2 respondentów miało problemy z odpowiedzią na to pytanie (7,7%).

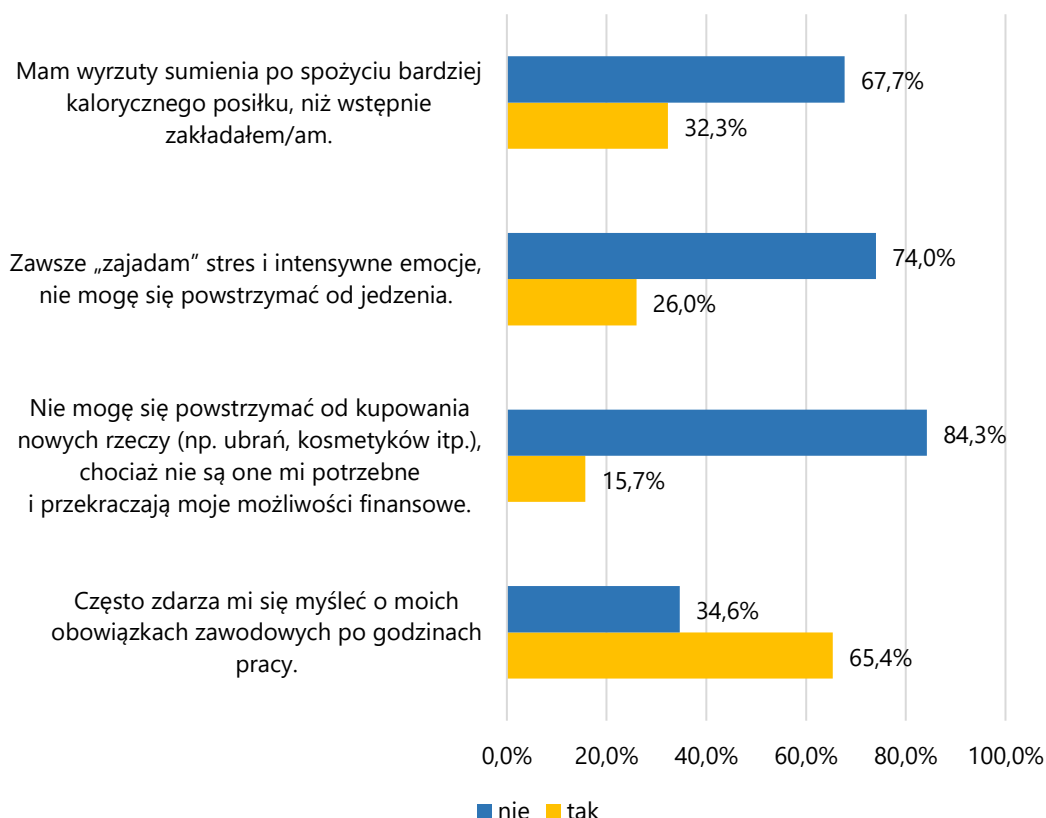
Tabela 23. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=26

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak	26,9%	7
nie	65,4%	17
trudno powiedzieć	7,7%	2

Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Staroźreby, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych oraz zakresu zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm jest przykładem uzależnienia behawioralnego, które w okresie ostatnich lat zwiększyło swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności. Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie zakupów, odżywiania oraz pracy. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

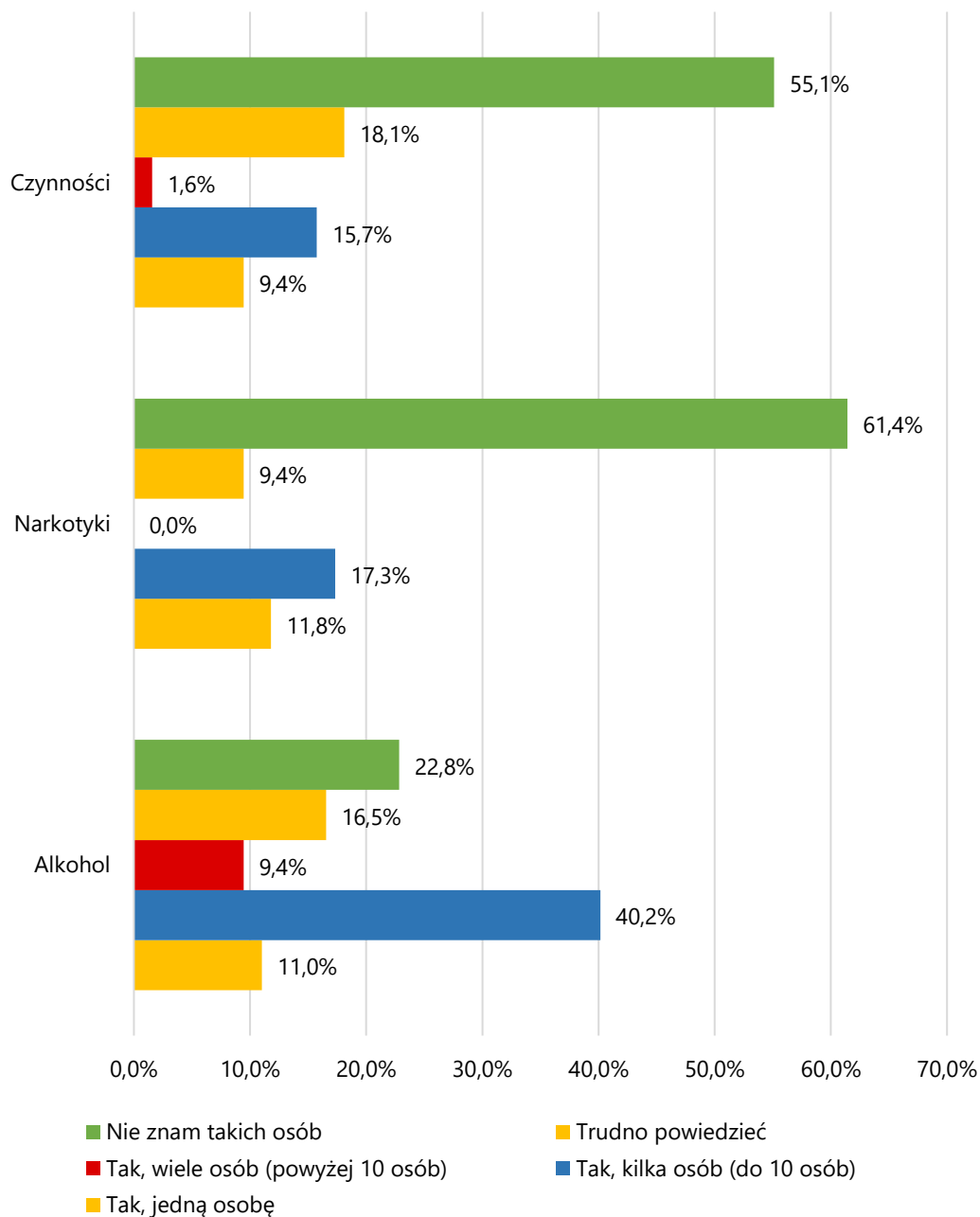
- ❖ wśród badanych 32,3% ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładało;
- ❖ co czwarty ankietowany zawsze zajada stres i inne intensywne emocje i nie może się powstrzymać od jedzenia (26,0%);
- ❖ 15,7% ankietowanych przyznało, iż nie może się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, chociaż nie są one im potrzebne i przekraczają ich możliwości finansowe;
- ❖ ponad połowa osób biorących udział w badaniu często myśli o swoich obowiązkach zawodowych po godzinach pracy (65,4%).

Wykres 33. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N= 127

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych itp. Z przeprowadzonych badań wynika, iż:

- ❖ 60,6% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 11,0% jedną osobę, 40,2% – kilka osób (do 10), 9,4% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 22,8% ankietowanych odpowiedziało, że nie zna takich osób;
- ❖ 29,1% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 11,8% jedną osobę, 17,3% – kilka osób (do 10), natomiast 61,4% ankietowanych odpowiedziało, że nie zna takich osób;
- ❖ 26,7% badanych zna osoby, których dotyczy problem uzależnień behawioralnych, w tym: 9,4% jedną osobę, 15,7% – kilka osób (do 10), 1,6% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 55,1% ankietowanych odpowiedziało, że nie zna takich osób.

Wykres 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa, alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=127

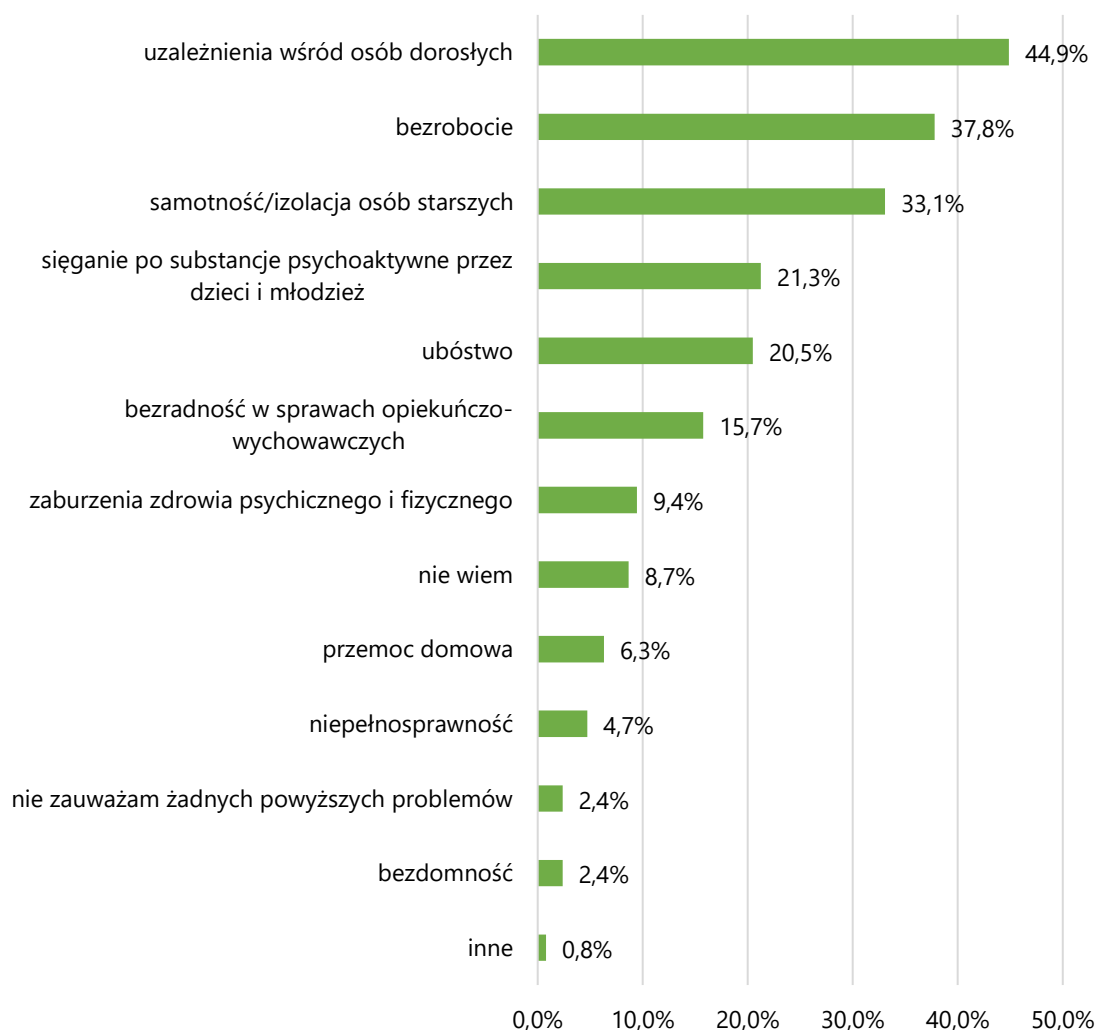

Problemy społeczne

Respondenci zostali poproszeni również o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Staroźreby. Za najważniejszy problem uznano uzależnienia wśród osób dorosłych (44,9%). Średnio co trzeci ankietowany wskazał na bezrobocie (37,8%) oraz samotność/izolację osób starszych (33,1%), z kolei co piąty wyróżnił sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (21,3%) i ubóstwo (20,5%).

W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (15,7%), zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (9,4%), przemoc domową (6,3%) i niepełnosprawność (4,7%). Najmniej osób wskazało na bezdomność (2,4%), a 8,7% badanych miało trudności w odpowiedzi na to pytanie. 2,4% mieszkańców nie zauważa żadnych problemów występujących wśród mieszkańców gminy Staroźreby. Wśród innych odpowiedzi wskazywano na *poważanie i przyjmowanie do pracy po znajomości nadal jest problemem. Osoby bez doświadczenia i znajomości nie mają miejsc pracy w naszej gminie* (0,8%).

Wykres 35. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy?
N=127

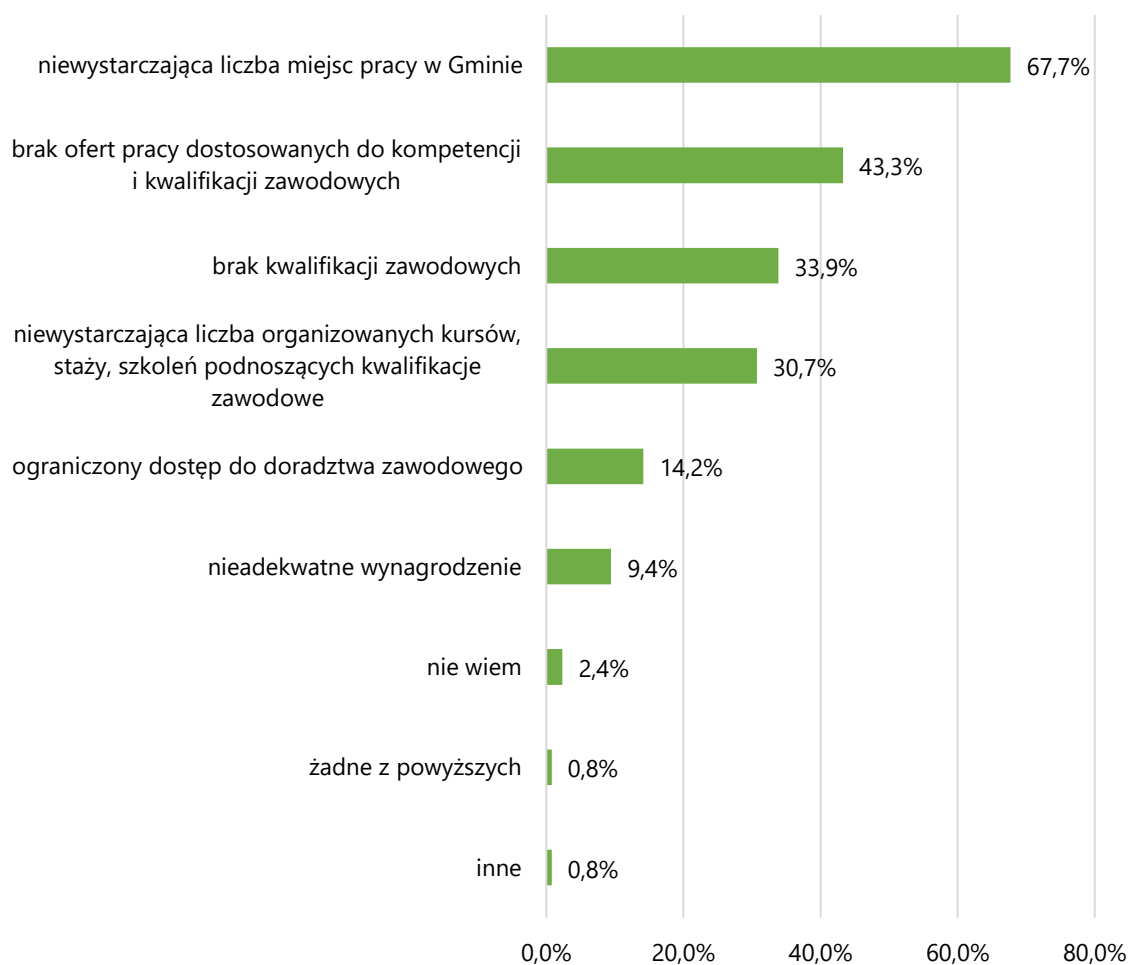
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Rynek pracy

W kolejnym bloku tematycznym została poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Staroźreby. Badani mieli określić, z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (67,7%), brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (43,3%), brak kwalifikacji zawodowych (33,9%) oraz niewystarczająca liczba organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (30,7%). W dalszej kolejności wskazywano na ograniczony dostęp do doradztwa

zawodowego (14,2%) oraz nieadekwatne wynagrodzenie (9,4%). 2,4% badanych nie wie, jakie trudności napotykają osoby bezrobotne w Gminie. Po 0,8% podało inną odpowiedź, taką jak: *znajomości* lub stwierdziło, że nie zauważa żadnego z powyższych problemów.

Wykres 36. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=127

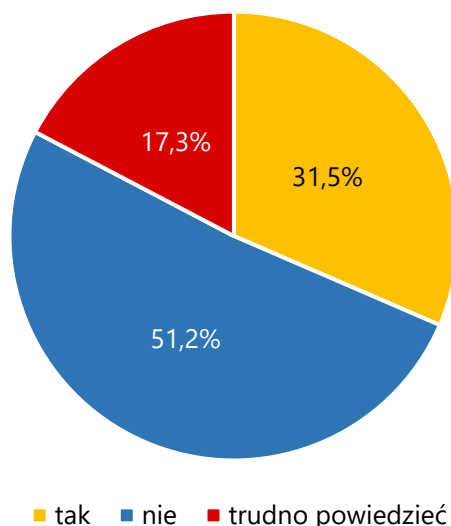
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie – ponad połowa osób odpowiedziała przecząco na to pytanie (51,2%), blisko co trzeci badany udzielił

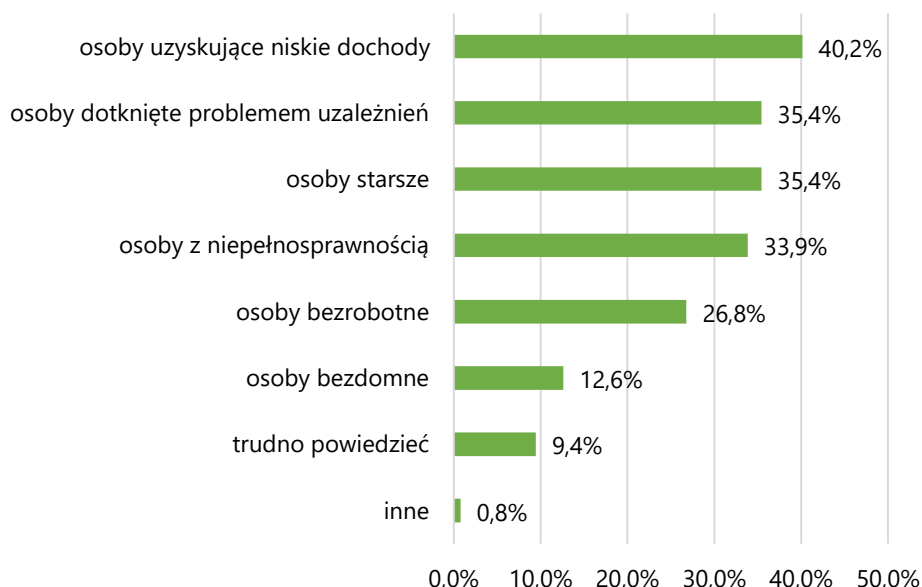
twierdzącej odpowiedzi (31,5%), z kolei 17,3% respondentów nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić, czy doświadczyło takiej sytuacji.

Wykres 37. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ze względu na niewystarczające środki finansowe? N= 127

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy osób są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby uzyskujące niskie dochody (40,2%), na drugim – osoby dotknięte problemem uzależnień oraz osoby starsze (po 35,4%), a następnie – osoby z niepełnosprawnością (33,9%). Średnio co czwarty respondent wskazał na osoby bezrobotne (26,8%), a najmniejszy odsetek badanych wyróżnił osoby bezdomne (12,6%). Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 9,4% ankietowanych. Wśród innych odpowiedzi ankietowani za najbardziej narażone na wykluczenie społeczne wyróżnili osoby chore (0,8%).

Wykres 38. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=127

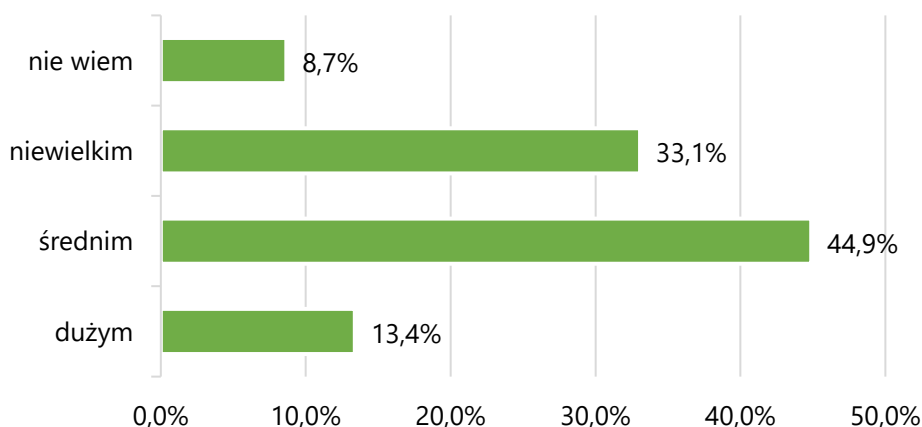

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnościami

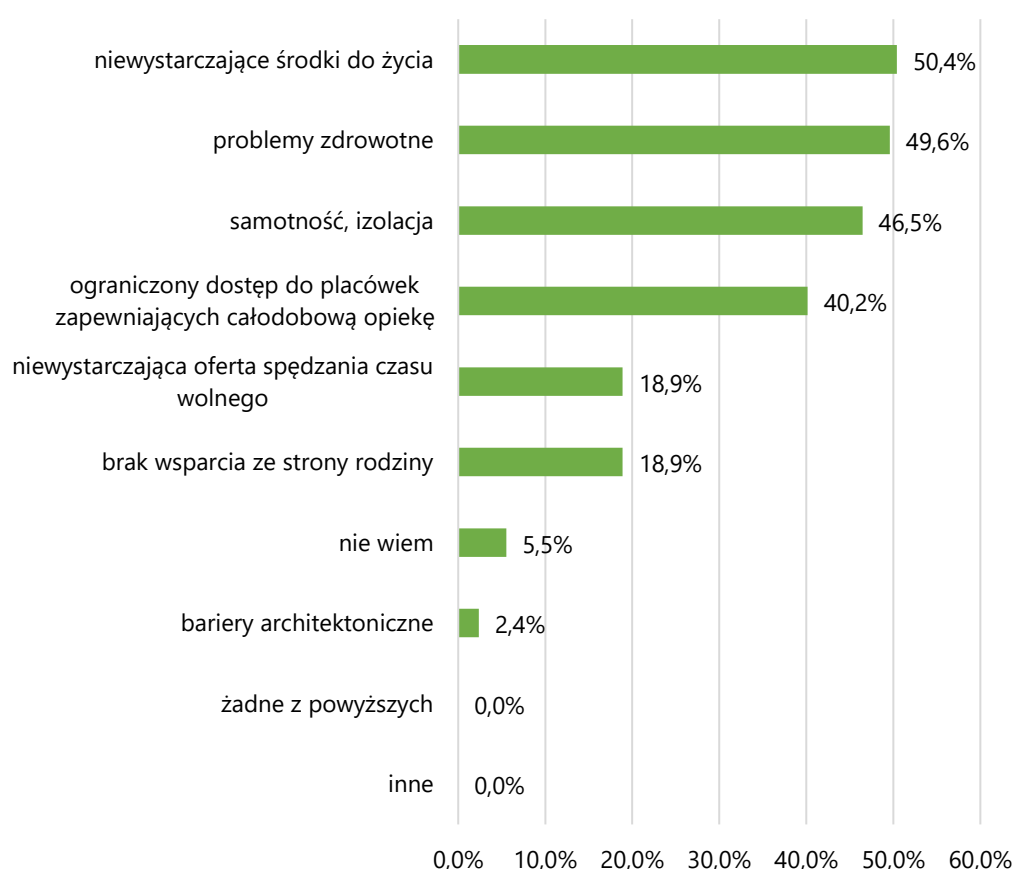
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej na terenie Gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 33,1% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu, a 44,9% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w stopniu średnim. 8,7% osób nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, z kolei 13,4% twierdzi, że dużo miejsc w Gminie jest przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Wykres 39. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=127

Zdaniem badanych, najważniejszymi problemami osób starszych na terenie Gminy są: niewystarczające środki do życia (50,4%), problemy zdrowotne (49,6%) oraz samotność, izolacja (46,5%). 40,2% respondentów wskazało na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, z kolei po 18,9% wyróżniło niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego oraz brak wsparcia ze strony rodziny. Najmniejszy odsetek wskazał na bariery architektoniczne, tj. 2,4%, z kolei brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 5,5% respondentów.

Wykres 40. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N= 127

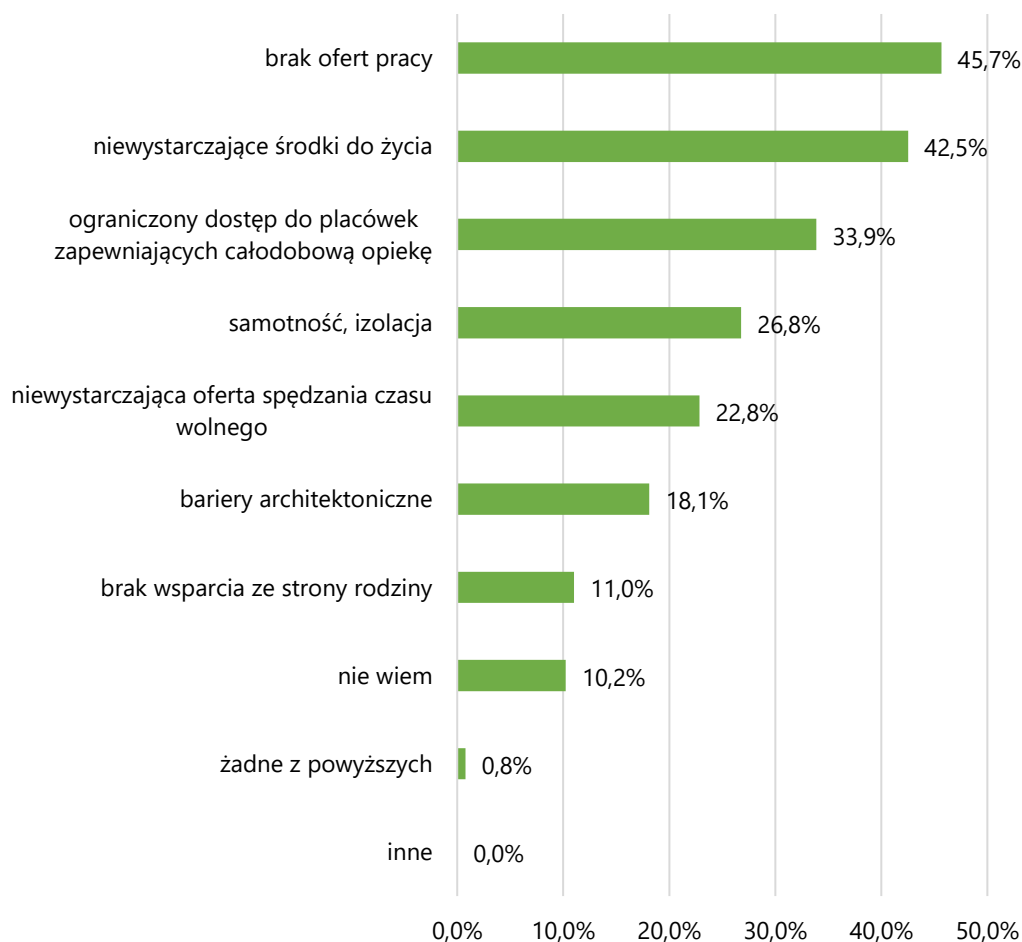

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać problemy, z którymi zmagają się osoby z niepełnosprawnościami na terenie gminy Staroźreby. Zdaniem najwyższego odsetka badanych, najważniejszym problemem jest brak ofert pracy (45,7%) oraz niewystarczające środki do życia (42,5%). Średnio co trzeci respondent wskazał na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (33,9%), natomiast co czwarty wyróżnił samotność, izolację (26,8%) oraz niewystarczającą ofertę

spędzania czasu wolnego (22,8%). Najmniejszy odsetek wskazał na brak wsparcia ze strony rodziny (11,0%) i bariery architektoniczne (18,1%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 10,2% respondentów.

Wykres 41. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=127

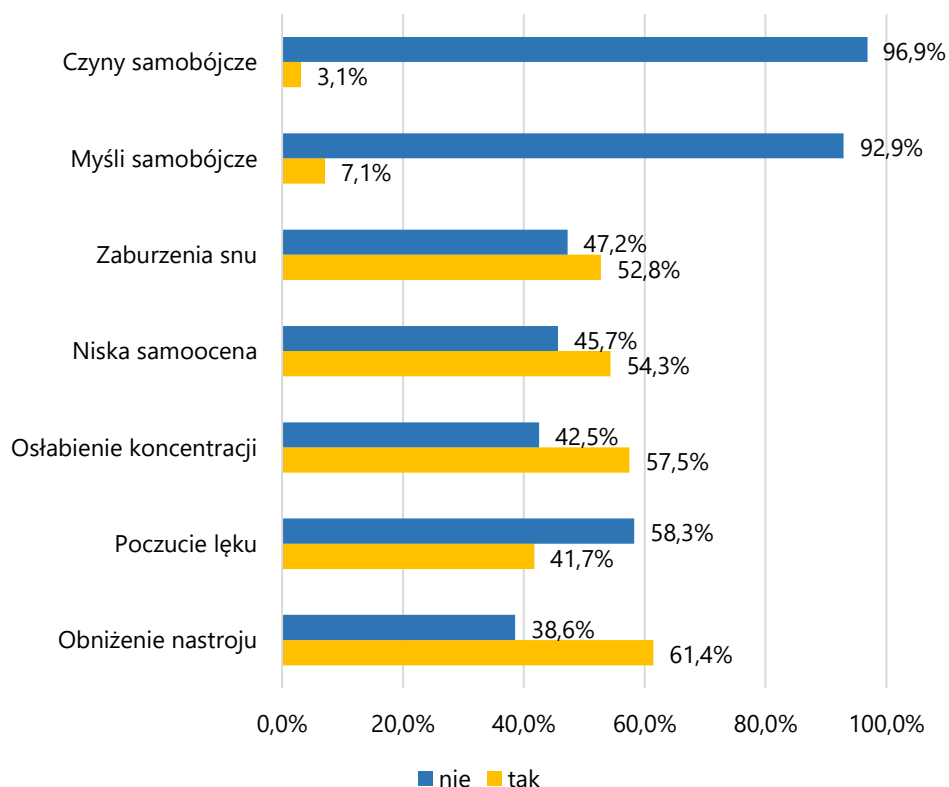
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Staroźreby mieli określić, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- ❖ 61,4% miało obniżony nastrój,
- ❖ 57,5% doświadczyło osłabienia koncentracji
- ❖ 54,3% miało niską samoocenę,
- ❖ 52,8% doznało zaburzeń snu,
- ❖ 41,7% odczuwało lęk,
- ❖ 7,1% miało myśli samobójcze,
- ❖ 3,1% podejmowało się czynów samobójczych.

Wykres 42. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=127

SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY STAROŹREBY

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staroźrebach, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

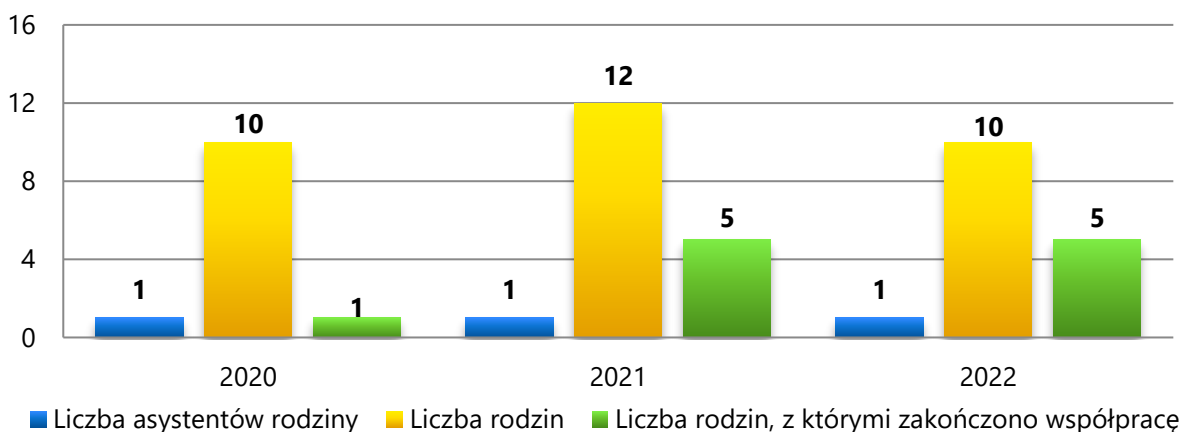
Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny na terenie gminy Staroźreby jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi

działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staroźrebach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

GOPS w Staroźrebach zatrudnia 1 asystenta rodziny. W 2022 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę z 10 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, z kolei w 5 rodzinach zakończono pracę asystenta, w przypadku 3 z uwagi na osiągnięcie zamierzonych celów, a w 2 ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. W latach 2020-2022 zauważalne są wahania w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni analizowanych lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

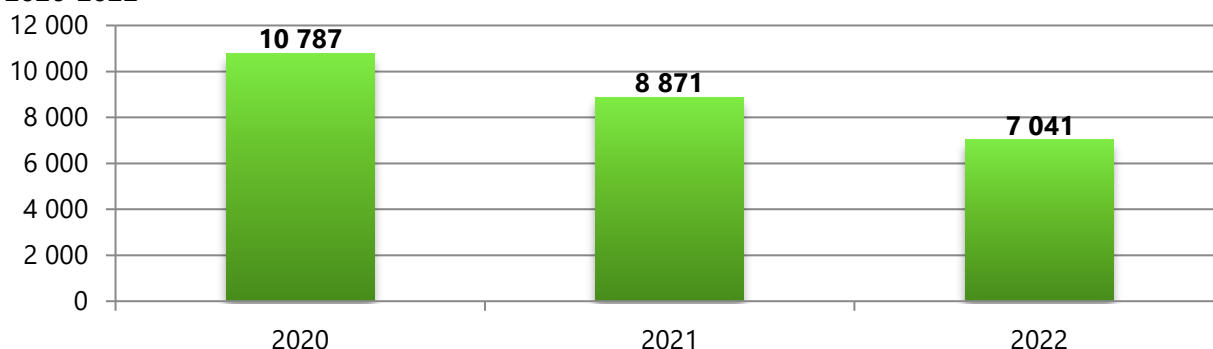
Wykres 43. Asystenci rodziny, liczba rodzin objętych ich wsparciem oraz liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została liczba świadczeń zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2020-2022. Można zauważyć, że w 2022 roku przyznano 7 041 świadczeń, czyli o 34,7% mniej niż w roku 2020. W latach 2020-2022 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek liczby świadczeń powyższych zasiłków.

Wykres 44. Liczba świadczeń zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

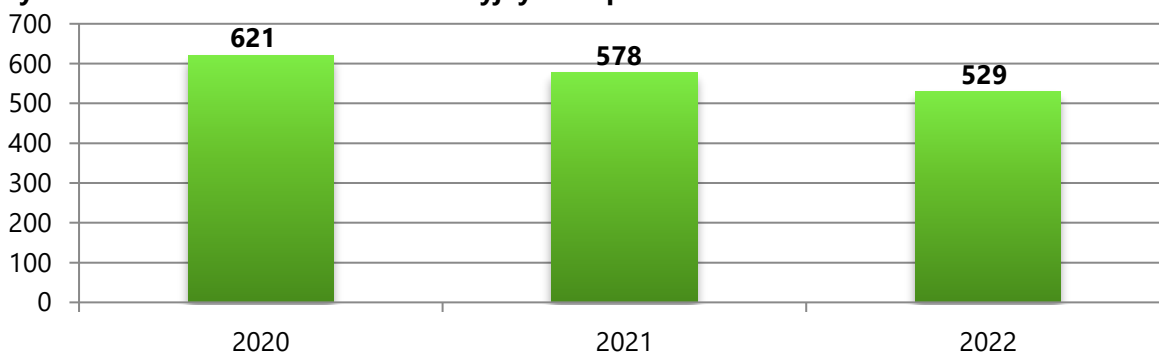
Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 800+” (do 1.01.2024 roku wysokość świadczenia wynosiła 500 zł), które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2021 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), jednakże dotychczas realizowały je Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne lata będą wygaszały postępowania w tym zakresie i wyłącznie koordynowały system zabezpieczenia społecznego. Świadczenie przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 800 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2022 roku wypłacono 6 054 świadczenia na kwotę 3 010 824,96 zł, w 2021 roku liczba świadczeń wyniosła 14 415, a kwota – 7 155 488,00 zł, natomiast w 2020 roku udzielono 14 830 świadczeń w kwocie 7 354 337,62 zł⁸.

⁸ Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 lipca 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba świadczeń alimentacyjnych uległa zmniejszeniu – w 2020 roku było to 621, w 2021 – 578, natomiast w 2022 roku – 529 świadczeń.

Wykres 45. Liczba świadczeń alimentacyjnych na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2022 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na szóstym miejscu.

W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 2 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, a 1 dziecko przebywało w rodzinie zastępczej. Wydatki na pieczę zastępczą w 2022 roku wyniosły 34 421,39 zł i były znacznie mniejsze w stosunku do poprzednich lat, co obrazuje tabela nr 24.

Tabela 24. Kwota odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej za lata 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Kwota odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej [zł]	57 774,32	47 429,40	34 421,39

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać także ze wsparcia na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Celem Programu „Za Życiem” jest udzielenie pomocy kobietom w ciąży zagrożonej, a także dzieciom, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, bądź nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałą w okresie prenatalnym. Świadczenie przysługuje jednorazowo, w wysokości 4 000 zł jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka. W gminie Staroźreby w 2020 roku wypłacono 1 świadczenie, w 2021 roku – 2, natomiast w 2022 roku – ponownie 1 świadczenie.

Dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy proponowane jest wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z Karty dożywotnio, a dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W roku 2022 roku złożono łącznie 80 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny, a łącznie wydano 153 karty tradycyjne i elektroniczne⁹.

⁹ Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

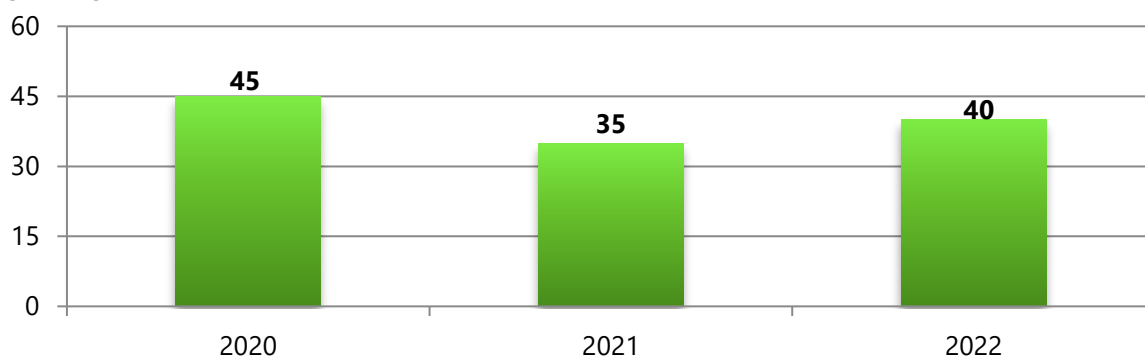
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2022 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 40. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2020-2022 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z tego powodu ulegała wahaniom.

Wykres 46. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 i 2021 rok

Niepełnosprawność w 2022 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na czwartym miejscu.

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022. W 2020 roku przyznano 383 świadczenia na łączną kwotę 82 666,72 zł, w 2021 roku liczba świadczeń wyniosła 400 na kwotę 86 336,00 zł, z kolei w 2022 roku kształtowała się na poziomie 412 świadczeń na kwotę 88 926,08 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń oraz ich kwota uległa wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	383	400	412
Kwota świadczeń [zł]	82 666,72	86 336,00	88 926,08

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2020 roku ulegała zmniejszeniu. W 2020 roku przyznano 1 230 świadczeń, w 2021 roku – 1 165, natomiast w 2022 roku – 1 142. Kwota przeznaczana na ten cel w analizowanych latach również spadła.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	1 230	1 165	1 142
Kwota świadczeń [zł]	265 451,78	251 453,60	246 489,28

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

W 2020 roku przyznano 307 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2021 roku było ich 293, natomiast w 2022 roku – 306. Na przestrzeni analizowanych lat obserwowane są niewielkie wahania zarówno w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, jak i kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	307	293	306
Kwota świadczeń [zł]	66 262,88	63 241,12	66 047,04

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W latach 2020-2022 liczba świadczeń w ramach tego zasiłku uległa znacznemu spadkowi, podobnie jak przeznaczana na nie kwota, co obrazuje tabela nr 28.

Tabela 28. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeń	113	59	46
Kwota świadczeń [zł]	69 520,00	36 280,00	28 520,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Usługi świadczone są w celu zapewnienia wsparcia i umożliwienia funkcjonowania osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a które są tej pomocy pozbawione, by jak najdłużej pozostawały w swym środowisku zamieszkania.

W 2022 roku tą formą pomocy objęto 10 osób, wydatkując na to kwotę 84 952,62 zł. W porównaniu do 2021 roku liczba osób wymagających opieki zmniejszyła się o 2 podopiecznych, z kolei w stosunku do 2020 roku zwiększyła się o 2 osoby.

Łączne wydatki na realizację usług opiekuńczych w gminie Staroźreby na przestrzeni analizowanych lat ulegały wahaniom, co obrazuje tabela nr 29.

Tabela 29. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych oraz łączne wydatki na ich realizację na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba świadczeniobiorców	8	12	10
Łączne wydatki na realizację usług opiekuńczych [zł]	62 751,71	86 499,43	84 952,62

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁰.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Na terenie gminy Staroźreby nie funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy ani inna placówka ukierunkowana bezpośrednio na wsparcie osób zmagających się z problemami natury psychicznej.

¹⁰ www.psychiatriapolska.pl

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminę należy organizacja i świadczenie **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym, a w wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. Na przestrzeni analizowanych lat, żaden z mieszkańców nie korzystał z powyższej formy wsparcia.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jako że spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem, a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹¹.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*.

W 2022 roku z pomocy GOPS w Staroźrebach z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 8 rodzin.

¹¹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Alkoholizm w 2022 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na siódmym miejscu.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2022 roku Komisja liczyła 6 członków.

W 2022 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 17 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 6 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

W 2022 roku w stosunku do 2021 roku zauważalny był spadek w zakresie liczby osób uzależnionych oraz członków rodzin osób uzależnionych, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy. Stałe wartości można zaobserwować w przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane dotyczące działań Komisji w latach 2021-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staroźrebach wobec osób uzależnionych w latach 2021-2022

wyszczególnienie	2021	2022
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	18	13
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	25	7
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

Z danych udostępnionych przez Policję wynika, iż w 2023 roku liczba interwencji domowych wyniosła 89, tym samym przyjęła najniższą wartość na przestrzeni analizowanych lat. W porównaniu do 2022 roku zauważyć można dwukrotny wzrost liczby nietrzeźwych kierujących, natomiast liczba zatrzymanych praw jazdy w 2023 roku

wyniosła 10, tj. tyle samo co w 2022 roku oraz o 4 mniej niż w 2021 roku. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 31. Dane dotyczące interwencji domowych i nietrzeźwych kierowców na przestrzeni lat 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba interwencji domowych ogółem	146	139	96	89
liczba nietrzeźwych kierujących	28	10	10	21
liczba zatrzymanych praw jazdy	b.d.	6	10	10

Źródło: dane udostępnione przez Posterunek Policji w Staroźrebach

W latach 2021-2022 na terenie gminy Staroźreby nie realizowano programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii (obecnie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.

W 2022 roku organizowany był inny, nierekomendowany program z obszaru profilaktyki uniwersalnej, w którym wzięło udział 80 uczniów, 4 nauczycieli oraz 11 rodziców.

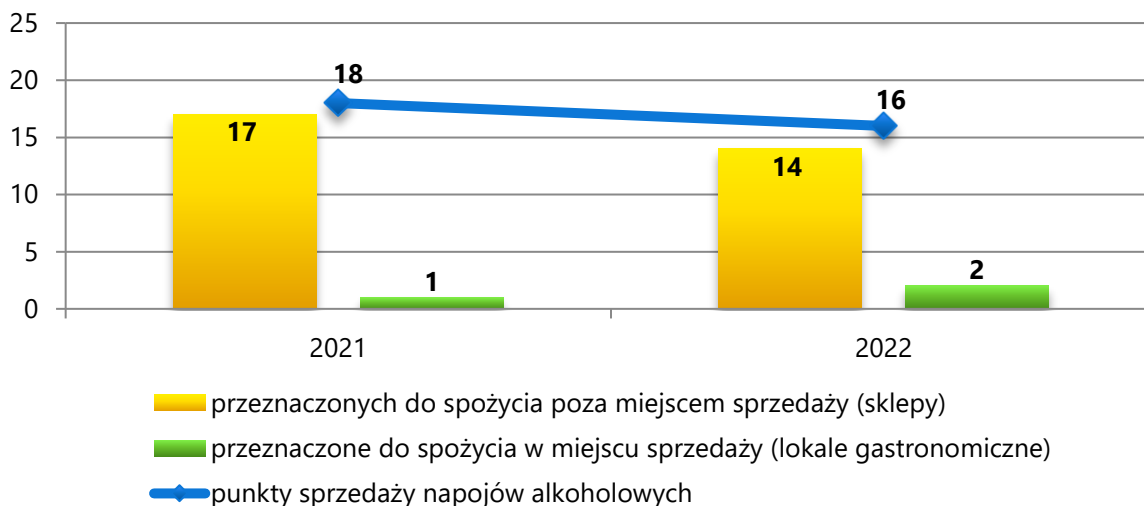
Ponadto prowadzono działania profilaktyczne, niebędące ustrukturyzowanymi programami. W 2022 roku w spektaklach uczestniczyło 30 osób, w imprezach sportowych – 35 mieszkańców, w festynach – 300 osób, natomiast w jednorazowych prelekcjach – 33 uczestników.

W 2022 roku realizowane były również szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 7 osób. Nie prowadzono natomiast szkoleń dla nauczycieli/ wychowawców oraz nie organizowano kolonii i obozów z programem zajęć profilaktycznych.

W latach 2021-2022 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ulegała zmniejszeniu – w 2022 roku na jej terenie znajdowało się łącznie 16 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 14 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 2 przeznaczone do spożycia w miejscu

sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2021 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu spadła o 2.

Wykres 47. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Staroźreby na przestrzeni lat 2021-2022

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Staroźreby. W porównaniu do 2021 roku liczba ta wzrosła z 382 osób na 1 punkt sprzedaży alkoholu do 427 osób, co świadczy o poprawiającej się sytuacji Gminy w zakresie polityki antyalkoholowej, jako iż dostępność mieszkańców do tego rodzaju napojów została ograniczona.

W 2022 roku na terenie gminy Staroźreby funkcjonował **Punkt Informacyjno-Konsultacyjny**, którego zadaniem było wsparcie osób w kryzysach. Był on czynny średnio 120 godzin w miesiącu, a poradnictwo udzielane było przez specjalistę psychoterapii uzależnień, psychologa, prawnika i mediatora.

W 2022 roku udzielono porad 9 osobom z problemem alkoholowym, 10 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym, 2 osobom doznającym przemocy domowej oraz 1 osobie stosującej przemoc domową. W stosunku do 2021 roku odnotowano spadek w każdym powyższym przypadku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2022

lp.	wyszczególnienie	2021	2022
1.	osoby z problemem alkoholowym	32	9
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	12	10
3.	osoby doznające przemocy domowej	10	2
4.	osoby stosujące przemoc domową	6	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok

Na terenie Gminy nie działają żadne samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym, dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej mówi, że za przemoc domową uważa się *„jedenorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w Gminie zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Staroźrebach**.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Jedną z analizowanych kwestii są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych (obecnie grup diagnostyczno-pomocowych). Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba posiedzeń Zespołu ulegała wahaniom – w 2020 roku były to 4 spotkania w skali roku, w 2021 roku – 9, natomiast w 2022 roku – 7 posiedzeń. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane były grupy robocze. W ciągu omawianych lat, liczba powołanych grup roboczych utrzymywała się na względnie stałym poziomie, natomiast liczba ich spotkań ulegała wahaniom, co obrazuje kolejna tabela.

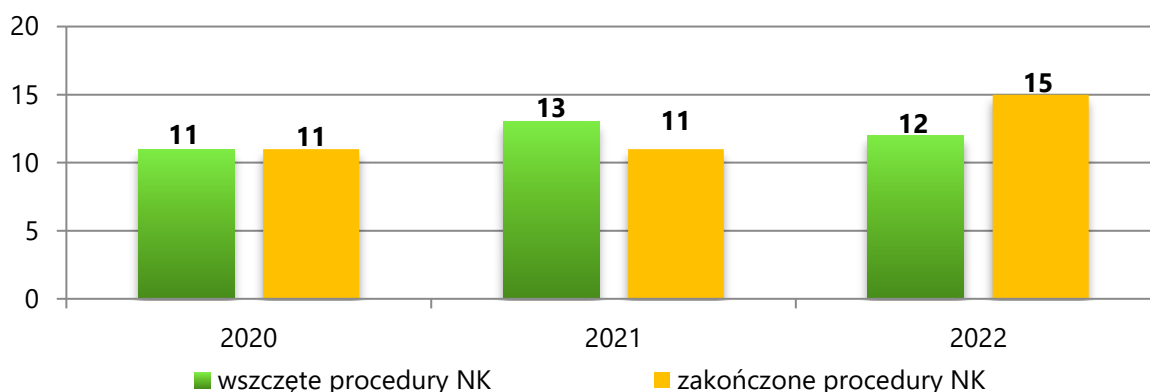
Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	9	7
Liczba powołanych grup roboczych	11	13	12
Liczba spotkań grup roboczych	37	61	49

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2020, 2021 i 2022 rok

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2020-2022 dostrzec można niewielkie wahania liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” – w 2020 roku było to 11 NK, w 2021 roku – 13, natomiast w 2022 roku – 12 NK. Zdecydowana większość procedur w 2022 roku została wszczęta przez funkcjonariuszy Policji, tj. 10, z kolei 2 przez pracowników GOPS. Wzrost zaobserwowano w przypadku liczby zakończonych procedur, która w 2022 roku wyniosła 15 – czyli o 4 więcej niż w latach 2020-2021. W 2022 roku 9 procedur zakończono z uwagi na ustanie przemocy, z kolei 6 ze względu na brak zasadności podejmowania działań. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 48. Liczba wszczętych i zakończonych procedur NK na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2020, 2021 i 2022 rok

W 2022 roku liczba osób doświadczających przemocy, które zostały objęte działaniami w ramach procedury NK wyniosła 15, w tym: 13 kobiet, 1 mężczyzna oraz 1 dziecko. W porównaniu do poprzednich lat liczba osób uległa zwiększeniu o 2. Szczegółowe informacje znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 34. Dane statystyczne dotyczące liczby osób doświadczających przemocy, które zostały objęte działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób doświadczających przemocy, objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	13	13	15
Liczba kobiet	12	9	13
Liczba mężczyzn	0	3	1
Liczba dzieci	1	1	1

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2020, 2021 i 2022 rok

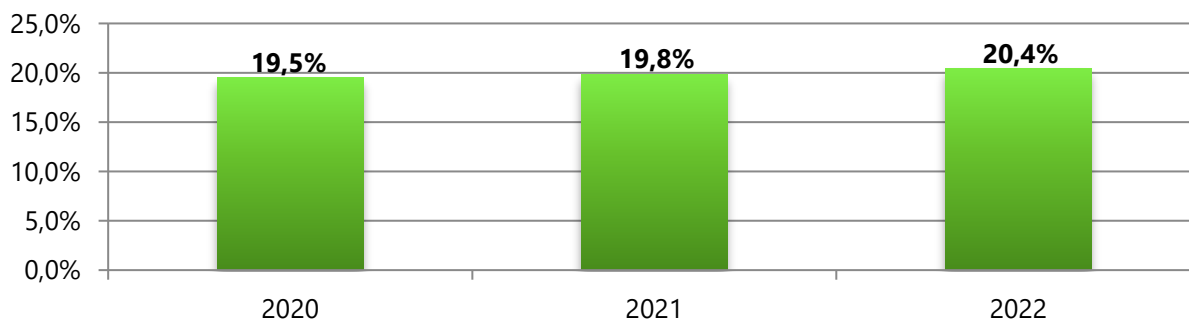
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie Staroźreby odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2022 roku wyniósł 20,4%, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2020 o 0,9 pp. oraz o 0,6 pp. względem 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

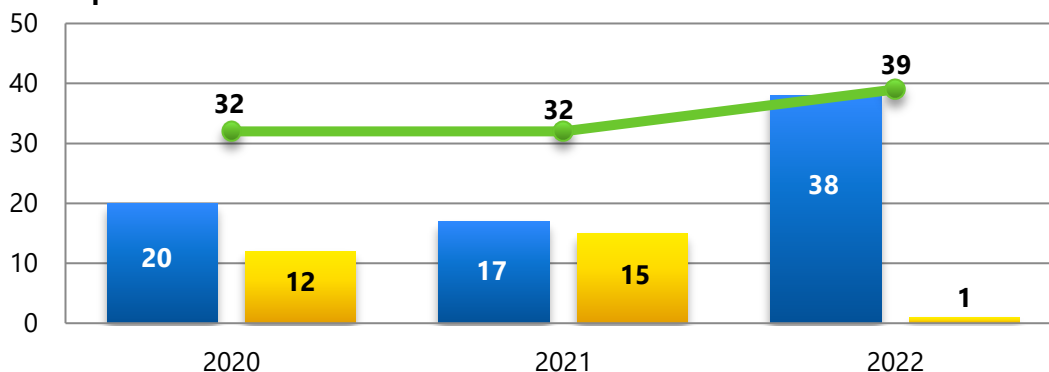
Wykres 49. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Staroźreby na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej wyniosła w 2022 roku 39. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 38 osób. Na przestrzeni lat 2020-2022 dostrzec można wzrost w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy, będących w wieku poprodukcyjnym. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 50. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia jest uprawniona do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego z GOPS, w przypadku, gdy nie pobiera dodatku pielęgnacyjnego z ZUS. Wypłacany jest on bez konieczności przedstawienia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W 2022 roku z powyższego świadczenia nie skorzystał żaden mieszkaniec, w 2021 roku – wypłacono 4 świadczenia, z kolei w 2020 roku – 18¹².

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym Gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70,0% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonkowie, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego,

¹² Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

koszty ponosi Gmina. Liczbę osób przebywających w nich w analizowanym okresie oraz przeznaczone na to środki, prezentuje kolejna tabela.

W latach 2020-2022 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina uległa zwiększeniu – w 2022 i 2021 roku było to po 8 osób, co oznacza wzrost względem roku 2020 o 3 mieszkańców. Przeznaczana na ten cel kwota świadczeń również uległa wzrostowi, przyjmując w 2022 roku najwyższą wartość. Wzrost wydatków spowodowany był podwyższeniem kosztów pobytu w DPS-ach. W 2022 roku 3 mężczyzn przebywało w DPS w Koszelewie, 1 kobieta i 2 mężczyzn w DPS „Nad Jarem” w Nowym Miszewie, natomiast 1 kobieta i 1 mężczyzna w DPS w Brwilnie.

Tabela 35. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób przebywających w DPS	5	8	8
Kwota odpłatności za DPS [zł]	212 738,85	247 813,34	363 330,45

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2022 rok

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

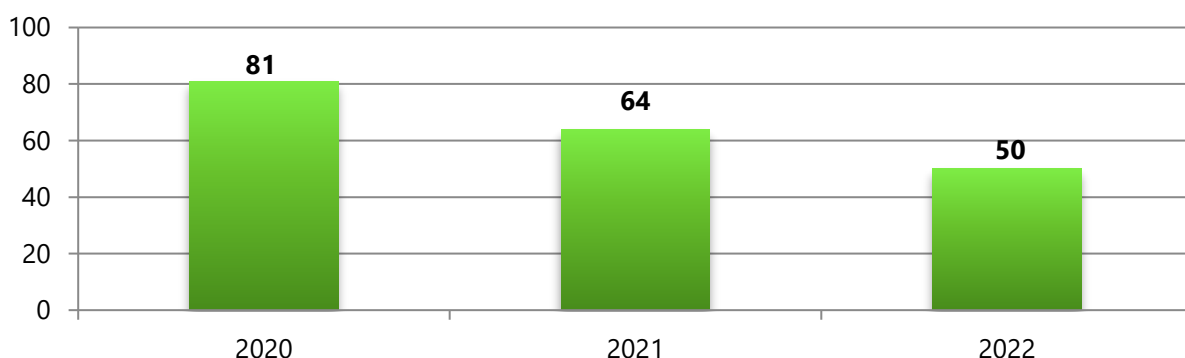
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także

mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk, takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

W 2022 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staroźrebach z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 50, co oznacza spadek względem lat 2020-2021.

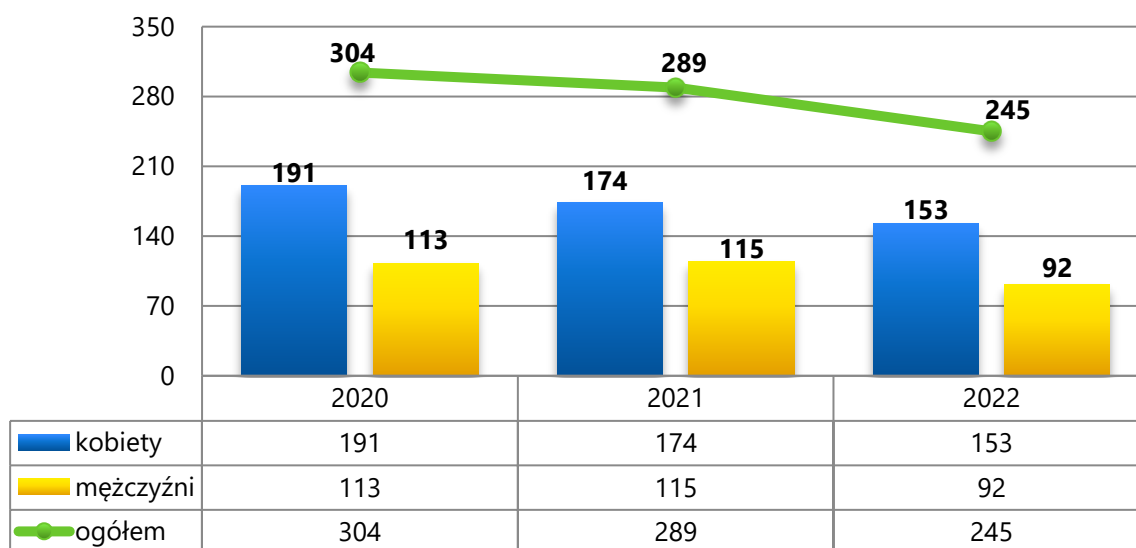
Wykres 51. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2020, 2021 i 2022 rok

Bezrobocie w 2022 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na trzecim miejscu.

Na koniec 2022 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płocku, zarejestrowanych było łącznie 245 mieszkańców gminy Staroźreby. Oznacza to spadek względem 2021 roku na poziomie 15,2% oraz spadek względem roku 2020 o 19,4%. Pod względem płci występują dysproporcje – pozostających bez pracy kobiet w 2022 roku było 153 (62,4% wszystkich bezrobotnych), natomiast mężczyzn – 92 (37,6%).

Wykres 52. Mieszkańcy gminy Staroźreby zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w 2022 roku w stosunku do 2020 roku nastąpił spadek udziału osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy (o 8,1 pp.). Odsetek mieszkańców powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w PUP na przestrzeni analizowanych lat uległ zwiększeniu – w 2020 roku wskaźnik ten wynosił 24,3%, w 2021 roku – 30,1%, z kolei w 2022 roku – 33,5%. Odsetek mieszkańców do 25 roku życia ulegał wahaniom i w 2022 roku wyniósł 14,7% – o 3,3 pp. więcej niż w 2021 roku oraz o 0,2 pp. więcej niż w 2020 roku. Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Staroźreby w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2020-2022

Kategoria wiekowa	31 grudnia 2020		31 grudnia 2021		31 grudnia 2022	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Do 25 roku życia	44	14,5	33	11,4	36	14,7
Do 30 roku życia	98	32,2	73	25,3	59	24,1
Powyżej 50 roku życia	74	24,3	87	30,1	82	33,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Staroźreby oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu płockiego. W przypadku Gminy dostrzegalne są wahania liczby osób długotrwałe bezrobotnych w 2022 roku względem 2020 roku. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwałe bezrobotnych w Gminie stanowił ponad połowę wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W całej Polsce udział osób długotrwałe bezrobotnych wyniósł w 2022 roku 51,7%, natomiast w powiecie płockim kształtował się na poziomie 59,2%, co oznacza, że sytuacja w gminie Staroźreby była nieco bardziej korzystna niż odnotowana w Powiecie oraz gorsza niż w kraju.

Tabela 37. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Staroźreby oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu płockiego na przestrzeni lat 2020-2022

Wyszczególnienie		2020	2021	2022
Gmina	Liczba osób	179	184	140
	Udział (%)	58,9	63,7	57,1
Powiat	Liczba osób	2 528	2 491	2 022
	Udział (%)	59,4	63,8	59,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

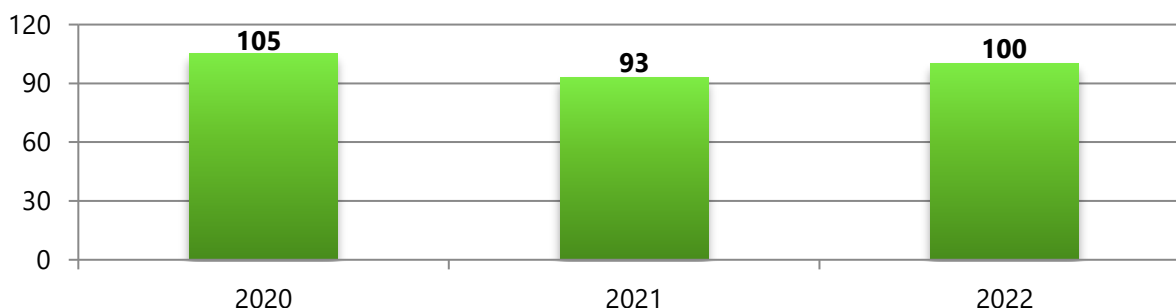
Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022 ulegała wahaniom. W 2020 roku z tego powodu z pomocy korzystało 105 rodzin, w 2021 roku – 93, z kolei w 2022 roku – 100.

Wykres 53. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2021 i 2022 rok

Ubóstwo w 2022 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu.

W 2022 roku zasiłki stałe pobierało 49 osób, zasiłek okresowy – 17 osób, a zasiłek celowy – 82 osoby. Na przestrzeni analizowanych lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego uległa zwiększeniu, natomiast w przypadku zasiłku okresowego i celowego zauważyć można wahania, co obrazuje kolejna tabela.

Tabela 38. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022

Rodzaj zasiłku	2020		2021		2022	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
Zasiłek stały	42	238 023	42	244 558	49	306 400
Zasiłek okresowy	27	23 557	28	22 723	17	21 258
Zasiłek celowy	82	33 854	70	33 190	82	49 950

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staroźrebach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

Przedstawiona poniżej analiza dotyczy osób pobierających świadczenie pieniężne oraz dzieci z terenu Gminy, które korzystały ze świadczeń niepieniężnych w formie posiłku. W 2022 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 57 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 82 mieszkańcom, z czego 81 to dzieci. W ciągu analizowanych lat liczba osób otrzymujących powyższe świadczenia ulegała wahaniom.

Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Świadczenie pieniężne (liczba osób)	52	39	57
Świadczenie niepieniężne (liczba osób)	86	66	82

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Bankiem Żywności realizując Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa. W 2022 roku pomocą objęto 528 osób, które otrzymały 4 752 paczki żywnościowe, w 2021 roku – 460 osób dostało łącznie 3 142 paczki, natomiast w 2020 roku pomoc otrzymało 458 mieszkańców Gminy¹³.

¹³ Raport o stanie Gminy Staroźreby za 2020, 2021 i 2022 rok

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: Opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Staroźreby została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Wizja

Gmina Staroźreby zapewnia swoim mieszkańcom rozwój społeczno-zawodowy, dostęp do usług społecznych oraz dąży do zaspokajania potrzeb, w szczególności rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Misja

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 jest budowanie szerokiej oferty pomocowej, a także wzmacnianie aktywności i potencjału społeczności lokalnej.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

- Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
- Wspieranie i aktywizacja społeczna osób ze szczególnymi potrzebami, w tym starszych i z niepełnosprawnościami.
- Ograniczenie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez profilaktykę oraz podnoszenie poziomu usług pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.
- Wzmacnianie działalności profilaktycznej i interwencyjnej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
- Promocja i ochrona zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy.
- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom bezrobotnym oraz żyjącym w niewystarczających warunkach materialnych, a także aktywne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

I. Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
I.I. Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich oraz świadczenie wsparcia rodzinom borykającym się z problemami społecznymi.				
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna)	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
	Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba świadczonych form usług społecznych		
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	GOPS, PCPR	Budżet Gminy

Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy	Liczba rozpowszechnionych informacji	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/ warsztatach	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
		Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń		
Zainicjowanie działań w celu utworzenia samopomocowej grupy wsparcia dla rodziców	Poprawa psychicznego i społecznego funkcjonowania rodzin	Liczba podjętych działań w celu utworzenia grupy wsparcia	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy

I.II. Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.				
Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozalekcyjnych	Liczba dzieci korzystających z oferty placówki	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi	Wzrost integracji rodzin z dziećmi	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń	GOPS, UG, placówki oświatowe, NGO, GBP	Budżet Gminy
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, w tym rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	UG, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	GOPS, UG, NGO, GKRPA, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży	Wzmocnienie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w warsztatach/programach.	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów oraz organizowanie superwizji i wizyt studyjnych rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny	Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracownikom instytucji publicznych oraz zwiększenie ich kompetencji i umiejętności.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach	UG, GOPS	Budżet Gminy
Rozwój lokalnych form informowania społeczności gminnej o działaniach prowadzonych na rzecz rodzin i dzieci	Zwiększenie liczby rodzin korzystających z różnych form wsparcia i inicjatyw zaadresowanych do nich	Liczba udostępnionych informacji	UG, GOPS, placówki oświatowe, NGO, GBP, PIK, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

II. Wspieranie i aktywizacja społeczna osób ze szczególnymi potrzebami, w tym starszych i z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
II.1. Zapewnienie dostępu do świadczeń i usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.				
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) oraz publicznych środków transportu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności	UG, GOPS, GBP, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Fundusze Europejskie
Rozwój małej architektury gminnej, skierowanej w szczególności do osób z niepełnosprawnościami i seniorów (w tym zwiększenie liczby ławek w przestrzeni publicznej, utworzenie tzw. „przysiadaczy”)	Zwiększenie komfortu osób z niepełnosprawnościami i seniorów w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy	Liczba obiektów małej architektury gminnej dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami	UG, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Rozwój wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych	Liczba wolontariuszy	GOPs, NGO, UG, placówki oświatowe, GBP	Budżet Gminy
		Liczba osób objętych wolontariatem		
		Liczba pojazdów przystosowanych do realizacji usług transportowych		
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnością i wspieranie ich działalności	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	GOPs, NGO, UG	Budżet Gminy
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów	Aktywizacja i integracja osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach	Liczba uczestników programów	UG, GOPs, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Budżet Państwa
		Liczba zrealizowanych programów osłonowych		

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez prowadzenie usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz Programu „Opieka wytchnieniowa”	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy, Fundusz Solidarnościowy, Budżet Państwa
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów		
		Liczba osób objęta Programem „Opieka wytchnieniowa”		
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności	Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy, Budżet Państwa
		Liczba osób objętych usługami		
Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców Gminy w Domach Pomocy Społecznej	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki	Liczba mieszkańców Gminy przebywających w Domach Pomocy Społecznej	GOPS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym	Poprawa warunków bytowych seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych pomocą materialną	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa

II.II. Prowadzenie działalności włączającej osoby starsze i z niepełnosprawnościami oraz podnoszenie poziomu ich aktywności społecznej.

Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych działań promujących	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, GBP	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych	Liczba podjętych działań informacyjnych/zrealizowanych warsztatów	GOPS, UG, NGO, PP, GBP	Budżet Gminy
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie umiejętności osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów	Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach	GOPS, UG, NGO, GBP	Budżet Gminy, Fundusze Europejskie
	Wzrost aktywności społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością			

Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością	Liczba zrealizowanych projektów/programów	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Budżet Państwa
		Liczba uczestników		
Utworzenie Klubu Seniora na terenie Gminy	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna	Liczba uczestników	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa
		Liczba dostępnych zajęć		
Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy do Warsztatów Terapii Zajęciowej, zlokalizowanych w sąsiednich gminach oraz organizacja i zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej	Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Budżet Państwa

III. Ograniczenie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez profilaktykę oraz podnoszenie poziomu usług pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
III.1. Świadczenie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, a także ograniczanie negatywnych skutków społecznych uzależnień.				
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie utworzenia samopomocowej grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu (AA) oraz osób współuzależnionych (Al-Anon)	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego rodzinom osób uzależnionych	Liczba osób uczestniczących w grupach	NGO, UG, GKRPA	Budżet Gminy

Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie prowadzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie	Zwiększenie pomocy dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	Liczba osób korzystających z poradnictwa PIK	UG, GKRPA	Budżet Gminy, Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuacja podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe	Liczba wniosków skierowanych do sądu	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba wydanych opinii		

III.II. Wzmocnienie postaw abstynenckich wśród dzieci i osób dorosłych oraz rozwijanie gminnego systemu profilaktyki.

Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba przeprowadzonych programów		
Dalsza realizacja warsztatów i innych form edukacji, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż
	Zwiększenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży			

z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu				napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym	GKRPA, UG, GOPS	Budżet Gminy, środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych	GKRPA, GOPS, PP, UG, NGO, placówki oświatowe, GBP	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych	GOPS, GKRPA, UG, PP	Środki pochodzące z opłat za wydawanie

konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży		Liczba uczestników		zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia	GKRPA, GOPS, UG, PP, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	UG, GKRPA	Budżet Gminy
		Liczba punktów sprzedaży alkoholu		

IV. Wzmacnianie działalności profilaktycznej i interwencyjnej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
IV.I. Udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom i osobom doświadczającym problemu przemocy domowej.				
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” Liczba wszczętych procedur Liczba zakończonych procedur	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba podjętych działań informacyjnych	GOPS, UG, GKRPA, ZI	Budżet Gminy

Uczestnictwo pracowników instytucjonalnych w szkoleniach w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”	Liczba uczestników szkoleń	GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych	ZI, PCPR	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba udzielonych porad	GOPS, ZI, GKRPA, PIK	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba osób, którym udzielono porad		
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy
IV.II. Podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz ograniczenia skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.				
Edukacja mieszkańców na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy	Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów	UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy	Liczba działań podjętych w ramach kampanii	GOPS, GKRPA, ZI, PP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba osób uczestniczących w kampanii		

Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach	placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba zorganizowanych warsztatów		
		Liczba zorganizowanych działań		

V. Promocja i ochrona zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
V.I. Poprawa dostępności do pomocy dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości na temat zdrowia psychicznego.				
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej	Liczba przeprowadzonych działań Liczba osób korzystających ze wsparcia	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów Liczba uczestników	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej	GOPS, PIK, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa

VI. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom bezrobotnym oraz żyjącym w niewystarczających warunkach materialnych, a także aktywne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
VI.I. Intensyfikacja działań aktywizujących osoby bezrobotne na lokalnym rynku pracy oraz wzmacnianie ich kompetencji zawodowych.				
Stała współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba osób biorących udział w szkoleniach	UG, GOPS, PUP	Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
Współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych	GOPS, PUP	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia	Liczba podjętych działań informacyjnych	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do ich potrzeb	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy	Liczba podjętych działań motywujących	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego	placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

VI.II. Świadczenie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym ubóstwem oraz prowadzenie działań umożliwiających ich integrację społeczną.

Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa np. stypendia socjalne dla uczniów	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku	GOPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów szkolnych	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym w placówkach zlokalizowanych w sąsiednich gminach oraz pokrycie kosztów ich pobytu	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności	Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Staroźreby. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ❖ budżet Wojewody,
- ❖ budżet Samorządu Województwa,
- ❖ Fundusz Pracy,
- ❖ Fundusz Solidarnościowy,
- ❖ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ❖ środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ❖ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ❖ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2021-2022, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W prognozie na lata 2024-2034 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku przewidywaną na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staroźrebach, co wynika z waloryzacji świadczeń na pomoc społeczną.

Tabela 40. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	OGÓŁEM
2021	59 000	1 253 387	0	96 365	10 249 752	11 658 504
2022	57 030	7 832 989	59 183	72 290	5 927 257	13 948 749
2023¹⁴	57 030	7 832 989	59 183	72 290	5 927 257	13 948 749
Prognoza						
2024	58 456	8 028 814	60 663	74 097	6 075 438	14 297 468
2025	59 918	8 229 534	62 179	75 950	6 227 324	14 654 905
2026	61 416	8 435 272	63 734	77 848	6 383 007	15 021 277
2027	62 952	8 646 154	65 327	79 795	6 542 583	15 396 811
2028	64 525	8 862 308	66 960	81 790	6 706 147	15 781 730
2029	66 138	9 083 866	68 634	83 834	6 873 801	16 176 273
2030	67 792	9 310 962	70 350	85 930	7 045 646	16 580 680
2031	69 487	9 543 736	72 109	88 078	7 221 787	16 995 197
2032	71 224	9 782 330	73 911	90 280	7 402 332	17 420 077
2033	73 004	10 026 888	75 759	92 537	7 587 390	17 855 578
2034	74 829	10 277 560	77 653	94 851	7 777 074	18 30 967

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

¹⁴ Wartość za rok 2023 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok dla gminy Staroźreby

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staroźrebach.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 41. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Staroźrebach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2024-2034”	II-III kwartał 2024 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią	III kwartał 2024 r. – IV kwartał 2034 r.
Etap III	Monitoring	Na koniec każdego roku w okresie od 2025 r. do 2034 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	I kwartał 2035 r.

Źródło: Opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do

tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji Strategii, Kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby, ale również nowe, nieuwzględnione w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staroźrebach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- ❖ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- ❖ informacja o postępach wdrażania Strategii,
- ❖ współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- ❖ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staroźrebach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Staroźreby do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaze realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku 2022, natomiast wartości docelowe wskazują pożądaną wartość, oznaczającą osiągnięcie poszczególnych celów w 2034 roku.

Tabela 42. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	10	poniżej 15
		Liczba asystentów rodziny	1	min. 1
		Liczba rodzin wspierających	0	do 2
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach	14	poniżej 20

		opiekuńczo-wychowawczych		
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	min. 1
		Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w rodzinach zastępczych	3	poniżej 6
2.	Wspieranie i aktywizacja społeczna osób ze szczególnymi potrzebami, w tym starszych i z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych	10	powyżej 15
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	20,4	poniżej 24,0
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	8	poniżej 15
		Liczba placówek aktywizujących seniorów	0	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	40	poniżej 50
3.	Ograniczenie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez profilaktykę oraz podnoszenie poziomu usług pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	1	min. 1
		Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami	0	powyżej 200
		Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami	0	min. 20
		Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami	0	min. 20

		Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie	427	powyżej 450
		Liczba porad udzielonych w PIK osobom z problemem alkoholowym	35	powyżej 30
		Liczba porad udzielonych w PIK członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu	16	powyżej 20
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików	0	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	8	poniżej 15
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii	0	poniżej 3
4.	Wzmacnianie działalności profilaktycznej i interwencyjnej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu przemocy	0	poniżej 5
		Liczba porad udzielonych w PIK osobom stosującym przemoc domową	3	powyżej 10
		Liczba porad udzielonych w PIK osobom doznającym przemocy domowej	1	powyżej 5

		Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	12	poniżej 15
		Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	15	powyżej 15
5.	Promocja i ochrona zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	poniżej 5
		Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego	0	min. 11 (min. raz do roku)
6.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom bezrobotnym oraz żyjącym w niewystarczających warunkach materialnych, a także aktywne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy	245	poniżej 200
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy [%]	57,1	poniżej 50,0
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	100	poniżej 120
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	50	poniżej 70
		Liczba osób bezdomnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2	poniżej 5

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Staroźreby, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Staroźreby i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie

istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- ❖ podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- ❖ dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- ❖ podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- ❖ wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- ❖ promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- ❖ doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ❖ zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- ❖ interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Staroźreby, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy

zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków, 2020.
9. Raport o Stanie Gminy Staroźreby za rok 2020, 2021, 2022.
10. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
11. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok.
12. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
13. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030.
14. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

Źródła internetowe:

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://www.psychiatriapolska.pl/>

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Staroźreby na tle powiatu, województwa i kraju	18
Rysunek 2. Udział podmiotów wg poszczególnych klas wielkości w ogóle podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Staroźreby (stan na koniec 2022 roku)	21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej.....	25
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	26
Rysunek 5. Płeć: N=123	35
Rysunek 6. Płeć: N=127	49
Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego.....	97

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Staroźreby w porównaniu do powiatu plockiego, województwa mazowieckiego i kraju na przestrzeni lat 2020-2022	19
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2020-2022 (w procentach).....	20
Tabela 4. Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych i przedszkoli na terenie gminy Staroźreby w latach 2020-2022	22
Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Staroźreby w porównaniu do powiatu plockiego w 2022 roku	23
Tabela 6. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	27
Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Staroźreby na przestrzeni lat 2020-2022.....	30
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2020-2022	32
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2020-2022	33
Tabela 10. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=16	37
Tabela 11. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=3	39
Tabela 12. Jakie były to substancje? N=3	39
Tabela 13. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=25	41
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=23	41

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=27	42
Tabela 16. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=27	43
Tabela 17. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=122	45
Tabela 18. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=86	51
Tabela 19. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=86.....	52
Tabela 20. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8.....	55
Tabela 21. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=8	56
Tabela 22. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=127	59
Tabela 23. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=26	60
Tabela 24. Kwota odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej za lata 2020-2022.....	76
Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022	78
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2020-2022.....	78
Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2020-2022.....	79
Tabela 28. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2020-2022.....	79
Tabela 29. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych oraz łączne wydatki na ich realizację na przestrzeni lat 2020-2022	80
Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staroźrebach wobec osób uzależnionych w latach 2021-2022.....	82
Tabela 31. Dane dotyczące interwencji domowych i nietrzeźwych kierowców na przestrzeni lat 2020-2023	83
Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2022.....	85
Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2020-2022.....	87

Tabela 34. Dane statystyczne dotyczące liczby osób doświadczających przemocy, które zostały objęte działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022	88
Tabela 35. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2020-2022	91
Tabela 36. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Staroźreby w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2020-2022.....	93
Tabela 37. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Staroźreby oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu plockiego na przestrzeni lat 2020-2022.....	94
Tabela 38. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022	96
Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022.	96
Tabela 40. Ramy finansowe Strategii.....	124
Tabela 41. Harmonogram wdrażania Strategii	125
Tabela 42. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	128

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Staroźreby w latach 2020-2022	19
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Staroźreby w latach 2020-2022.....	21
Wykres 3. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Staroźreby oraz powiecie plockim w latach 2020-2022	23
Wykres 4. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Staroźreby, powiecie plockim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2020-2022	30
Wykres 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Staroźreby w latach 2020-2022.....	31
Wykres 6. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku (liczba rodzin)	33
Wykres 7. Klasa: N=123.....	36
Wykres 8. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=123	36
Wykres 9. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=123	38
Wykres 10. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=123.....	38

Wykres 11. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=123.....	40
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=123.....	40
Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=123.....	42
Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=123.....	43
Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ponizanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=123.....	44
Wykres 16. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=123.....	45
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=123.....	46
Wykres 18. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=123.....	47
Wykres 19. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=123.....	48
Wykres 20. Wiek: N=127.....	50
Wykres 21. Wykształcenie: N=127.....	50
Wykres 22. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=127.....	51
Wykres 23. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=127.....	52
Wykres 24. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=127.....	53
Wykres 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=127.....	54
Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=127.....	54
Wykres 27. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=127.....	55
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=127.....	56
Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=127.....	57

Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=127	58
Wykres 31. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=127	59
Wykres 32. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną /przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=127	60
Wykres 33. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=127	62
Wykres 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa, alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=127	63
Wykres 35. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=127	65
Wykres 36. Jakiego trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=127	66
Wykres 37. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ze względu na niewystarczające środki finansowe? N=127	67
Wykres 38. Jakiego grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=127	68
Wykres 39. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=127	68
Wykres 40. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=127	69
Wykres 41. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=127	70
Wykres 42. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=127	71
Wykres 43. Asystenci rodziny, liczba rodzin objętych ich wsparciem oraz liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę na przestrzeni lat 2020-2022	73
Wykres 44. Liczba świadczeń zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2020-2022	74

Wykres 45. Liczba świadczeń alimentacyjnych na przestrzeni lat 2020-2022	75
Wykres 46. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022.....	77
Wykres 47. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Staroźreby na przestrzeni lat 2021-2022	84
Wykres 48. Liczba wszczętych i zakończonych procedur NK na przestrzeni lat 2020-2022	88
Wykres 49. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Staroźreby na przestrzeni lat 2020-2022	89
Wykres 50. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2020-2022	90
Wykres 51. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022	92
Wykres 52. Mieszkańcy gminy Staroźreby zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2020-2022.....	93
Wykres 53. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022	95